

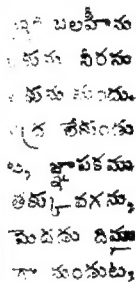
no. 125

సంఖ్య ౧౭౫

MALABAR.

126

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

20 " " " 2 .. 0__0

నవీనము! వాని ముగిసిన దప్పు ముగిసినా జూ నవీనము!!

అక్టోబర్ ౧౯౫౭

ప్రజాసమితి :- పరిశోధనాత్మకమైన మూల
ప్రజాసమితి :- పరిశోధనాత్మకమైన మూల

బహుమతి! కి రూలి వేలగల నాక్. బహుమతి!!

ఈ చిత్రకవులలోగల సిరా త్పక్ష (నాయు ఉల్లి) నూదశ్చ
14 క్కార్లు గోట్టు పేటెడ్ నిమ్మగుల పూవ పేట పేనా, ఒక
సిరాబుడి, 1 నిమ్మ 1 క్కప్పు పో చేలరు. ౫-40. ఈ పేనాను
కొనవాచగరు పే చేప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా
యివ్వబడును. పందరాసు మొయిల్లారు కంపెనీ,
(883) పేనాబజారు గోటు, పుడరాసు.

తాత్పర్యము

వికటేశ్వరస్వామిలకు మన మన మార్పిడిముప్పుల
 ఉండవలయు; "అహింసా ప్రతిపాద్య" అని వికట
 శేషిస్వామిలు గొల్లం మేను ఈ ప్రశ్నము మీద
 ముగి యోగ్యమార్పిడిము పోషకరించి మార్పిడిముగి
 వంటిది కాదు.

2116. *Trichostema* *pubescens* (L.) *W.*
Trichostema *pubescens* (L.) *W.*

హైందవ విద్యుత్తుము

(1) జి. ఆర్. జోషియరూపం

III

సోమ యను నానాభయముల యొక బ్రాహ్మణ యువతికలదు. ఆమెకు భావకత్తి అపారము. ఒకసారి చదివిన విషయముల వెళ్ళిపోయిన మరలపుడెడక ఆమె సకలకాత్రు పానంతురాలై, ఆనాటికప్పుడు నానాభయమున నేయుండెను.

భాగ్యమతిగ్రంథములను జదివినచో, ఉపలక్ష్య, శత్రుల, భద్రకలసి, అవల, గౌరవి, భగవద్దేవ, వల్లినాథ, భువలయ, కారీ, కాశీ, సుందర్, ష్రీ, సుప్రీ, మాలినీమున్నగు నారీ తిలకములు మిగుల విద్యావతులగుటయేగాక, ఆధ్యాత్మిక చింతనము గలవారై, పవిత్రజీవనములు గలవారని కూడ తెలియుచున్నది. కాశీరాజగు బ్రహ్మదత్తుని కుమార్తెయైన కాశీబుందలి యనునామె, తన యోగమహాత్మ్యమున, అనేక విచిత్రకార్యముల చేసినది చెప్పదురు. ప్రాసేనశ్రీ జూతుంగు ష్రీ యను నామెను కాశీరాజు పుత్రుని కిచ్చి పరిణయ మొనర్చుకలెనని నిశ్చయింపగా, నామె వైవాహిక సుఖముల నెచ్చరిక, ఆధ్యాత్మిక చింతనముగల దై, శరణయనున, తిరస్కరించి, యాకష్టమున కన్యగానే యుండెను. ఈమె చక్రము పాశీభాషలో వ్రాయబడిన భాగ్య మత గ్రంథములలో చూడవచ్చును. మల్లినాథ యను నామె, విద్యావతియై, నైవలలోని 19వ సంవత్సరములలో నొక్కసారిగా పరిగణింపబడుచుండెను. అనుల యను లలనారత్నము, మేఘ కర్ణుని రాజ్యము, అశోకుని కాలమున భాగ్యవతియను నెంపాళ ద్వీపమున నాన్యము గావించి, సత్సత్రిని గడించెను.

వేదములలోని వేదాంతభాగములను నేర్చుకొనుట కొక సన్యాసిని వాల్మీకాశ్రమమునకు బోయెనని భవభూతి విచిత్ర మగు ఉత్తరరామ చరితమున వ్రాయబడియున్నది. మరియు, చైనాదేశపు ప్రయాణికుడగు హువాన్స్యంగు హిందూదేశ మునకు వచ్చిపప్పుడు, మాన్వ దేవ చక్రవర్తి పోదరియగు రాజే శ్వర్తి నభలోని వహ పండితులతో వేదాంతము మున్నగు మహా విషయముల గూర్చి చర్చించు చుండగా చూచినట్లు వ్రాసియున్నాడు. ఆమె ఆశ్చర్యకరములను, 1205వ సంవత్సరమున వ్రాయబడిన సాధుత్వ కామావృత్త మను సం స్కృత గ్రంథమున, భిక్షదేవి, శీత, కట్టారిక, విద్య, విజయ, కేకట, వ్యాసపాద మన్నగు నారీమణులు కవిత్వమున శిష్యుల రచించి, గ్రంథకర్త బ్రహ్మసింగు లిఖితమై యున్నది.

కాలకమాత యగు గాంధారి, పతివ్రతయైన, దూర దృష్టి సంపన్నయైన, విద్యావేదకరీణ యనియు, రాజ విధులనుగూర్చి యామె తన కుమారులకు సవితము బోధించు చుండెడిదనియు భారతమున చెప్పబడియున్నది. శ్రీకృష్ణుని భార్యలలో నొక్కరకయగు సోమ్యభావ, తన భర్తకొరకై కుజేయతోడ యధముజేసెననియు, ఆమె యధ వైభవ్యమును శ్రీకృష్ణుడు చాల ప్రశంసించెననియు భాగవతమున వ్రాయబడియున్నది. దనుయంతియను మహాసాధ్వయొక్క చరిత్రము శ్రీ లోకమున కంతకును ఆదర్శప్రాయము. రాజ్యము గోల్కొని ఆడవులపాలైన తనవతితోడ నీమయు శిష్టముల ననభవించుచు, కొంతకాలమున కాశీరామెను విడిపోయి, యనేక ఘోరప్రయత్నములచేసి తుదకుతనపతిని చేపట్టిన యీ మహాపతివ్రతయొక్క చరిత్రమును విని హైందవ లలన లిప్సటికిని మాన్వ ప్రకటన మానస లగుచుండుదు. ప్రజా కలియన శ్రీ దేవి చరిత్రమును ధరించి, భూరతివమును గావించి నట్లు రామాయణమున గానవచ్చుచున్నది. మాతంగుని శిష్యు రాలగు శబరీయను నామెకు శ్రీరామని యంగధికభక్తి. ఆతని తోనా నీమగావించిన ఆధ్యాత్మిక విషయచర్చ ఆశ్చర్యభరితము. ఆమెచరిత్రము రామాయణమున చూడవచ్చును.

కాళిదాసుని భార్య పిన్న నాటనయై కాత్రముల బలింది, మిగుల ప్రఖ్యాతి గాంచెను. ఎట్టి రాకొమరు లామె పాణిగ్రహమును గోరకచ్చినన, వారు విద్యా విషయమున తనకు తననవారు కాకని పరిణయము గావించుకొనకుండెను. అంత నామె లెండ్రీ కెనుగుజెంది “ఇక వచ్చు నాతడెందముగ నుండేనేని, తక్కిన విషయములలో నెట్టి నాడైనను, ఆతనికి నాకొమార్తె నిచ్చి పెండ్లి చేసెదనని” వాగ్దానము జేసెను. అంత నాంపి నేనటులు వ్యవసాయము చేసికొనుచున్న కాళి దాసుని వస్త్రాలంకృతుని జేసి, తిసిగొనిరాగా, యాతనికి తన కుమార్తె నిచ్చి రాజ వివాహము గావించెను. కాని, యా తని ఆజ్ఞానమును గాంచి, యా విద్యావతి మిగుల వగలెంది,

యాతని నిందించుచు, యాతని శరీరమును వామపాదంబున తొలగం జేయుచు, ఆతని నొప్పించెను. అంత కాళిదాసు మిగుల విచారము నొంది, ఆమెతో సమానముగు విద్యనభ్యసించు నంతవరకును తిరిగి రావని వాగ్దానముజేసి, విద్యా స్వేషమునకై వెడలిపోయెను. అనేక వత్సరము లాతడు కష్టముల పడి, విద్యాభ్యాసము తన భార్యవద్దకు వచ్చెను. ఆతడే ప్రపంచములోని కవులలో నెల్ల సార్వభౌముడని పిలువబడిన కాళిదాసు.

గుజరాతుదేశమును పాలించు వీరసింహు నేనుని కాసురిత యగు శతకళయను నామె బిల్వణునివద్ద విద్యనభ్యసించినట్లు ను, సంస్కృతము మున్నగు భాషలలో మిగుల పండిత్యము గడించినట్లును మరకు తెలియుచున్నది. మరియు జయచంద్రుని పుత్రిక యగు సమ్యగా త యను నామె పృథ్వీరాజునకు పట్నపురాణి. ఈమె దైవభక్తి తత్పరురాలు; పతివ్రత. ఈమె సాంఘిక కాత్రము, రాజకీయములు మున్నగునాలో ననమాన పండిత్యము గడించి, తన భర్త కనేక విషయములలో తోడు నీడయై సహాయ మొనరించి, తుట్టు తుద కాతని మరణానంతరమున సహగమనము గావించెను. సుప్రసిద్ధుడగు తులసీదాసుయొక్క భార్యయగు మనలయను నామె, తన భర్త మానసమున ప్రాపంచిక సుఖములనుండి త్రిప్పివైచి, ఆతని దైవభక్తి తత్పరుని గావించెను.

వాచస్పతి మిత్ర అను నాతని పత్ని అగు భవతియను నామె “కల్పవృక్ష” అను గ్రంథమునై యొక వ్యాఖ్యానమును విరచించెను. ఆమె ధీశక్తి సంపన్నతను మెచ్చుకొని, వాచస్పతి ఆమె పేరనే “భవతి” యను నొక పుస్తకమును వ్రాసెను. కట్టాటదేశాధిపురాలును కాళిదాసునితో సమానముగ కవిత్వము చెప్పుచుండెను. విశ్వదేవి గంగయను నామె “వాక్యావళి” యను వైతీక గ్రంథమును రచించెను. హరిసింహుడను రాజు కాలమున, అతని మనుమడుగు చంద్రసింహుని భార్యయగు లక్ష్మణ దేవియను నామె “వివాద చంద్ర” అను న్యాయ కాత్ర గ్రంథమును రచించెను. ఈ గ్రంథ మిప్పుడు మిథిలాదేశమున నున్నది. ఈ గ్రంథానుసరణముగనే అచ్చట వివాదములు నిర్ణయింప బడుచున్నవి. మితాక్షరయను న్యాయ కాత్ర గ్రంథమునకు భాలంభట్ట వ్యాఖ్యానమని యొకవ్యాఖ్యానముకలదు. లక్ష్మీదేవియే ఆమెతో యా వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను. ఈమె పదునేడవ శతాబ్దమున ఉండవచ్చునని యూహించవలసి యున్నది.

ఈమె కాలము నాటికి శ్రీ విద్య అంత గణనీయ ముగ చూడబడుటలేదు. విద్యావతులకు పేరు సంపాదించవల యుననెడి ఆసక్తికన్గిపోయినది. హైందవ ప్రాముఖ్యతహీనస్థితి నందజొచ్చినది. గాజీయాంధోళీనము ప్రబలుటచేతను, మరి కొన్ని కారణముల చేతను శ్రీవిద్య ప్రముఖత నందజాలక పోయినది. శ్రీ విద్య ఆ కాత్రీయమను వాదము లు ప్రబలించి, కాని కాత్రముననే “కన్యాస్వేనం పాలనీయా క్షుణ్ణీయాతి యత్ప్రీతి” అను వాక్యములు గానవచ్చుచు, శ్రీ విద్యకు ప్రోత్సాహపడచుచు, అది కాత్రీయమే యని నొక్కి చెప్పచున్నది. శ్రీ పురుషుల కిరువురుకు సమానగున హక్కులగలనని మన కాత్రము బుద్ధోపింపుచున్నది. వీకిని నేగా భ్యాసము చేయుటకు హక్కు గలదు. కాని యీ విషయమైన చర్చ అనవసరము. వేద పఠనము దక్క జ్ఞానాభివృద్ధి కిక సాధనము లేదా? కావున యెల్లరును మానవ జాత్యభ్యుదయ మునకు విద్యయే మూలకారణ మనియు, అందు శ్రీవిద్య ముఖ్యమనియు గు రైతీంగి, వనితాసమితుల విద్యగఱపి, భారత వర్షము పూర్వపు బౌద్ధత్వము మొందునట్లు యత్నింప వలయును. ఇండియను లేడీసు మాగడెను.

**నిర్మల మైన
మలబారు సారాయి**

(కోబ్బరికల్లునుండి బట్టిడింపబడినది)

కొలంబో అరకవలెనె, ఇది మలబారులో
నిద్దము చేయబడినది.

బహు నిర్మలముయినది. ఆరోగ్యకరముయినది.

డజను కాలుగలను బుట్టుగల వెట్టెలుగ
అమ్మబడును.

విడి సీసాలు అమ్మబడవు.

యస్. పి. సారథి, అండు కో,
(826) **మదరాసు.**

విద్యాభ్యాసాధికారుల సమావేశము.

(1) (నిన్నటి తరువాయి)

పదవ సభవారు రెండవతరగతి ప్రశ్నల విచారించిరి.

(1) విదేశభాషలో విద్యగఱపుట వలన (క) బాలర స్వకీయ స్వేచ్ఛా ఆలోచనకై యడగిపోయి వల్లజేయుటయే పాఠముల నేర్చుకొనుట కావశ్యకమున వారి జ్ఞానాభివృద్ధి కంత వర కాటంకముగలుగును? (గ) అందువలన ఉపాధ్యాయులకు మిగుల కష్టముగానుండి దేశభాష తెలివరకు నశించును?

(2) దేశభాషలలో తిగిన్న పాఠకపుస్తకములు లేకుంటయు, దేశభాషలలో సాంకేతికపదములు విశేషముగ లేకుంటయు, దేశభాష లనేకముగ నుండుటయే దేశభాషల మూలమున విద్యను బోధించుట కంతరాములుగ నుండునా?

(3) క్రమక్రమమున నాంగ్లభాషను బోధకభాషగ నుపయోగింపవచ్చునా? కూడదా? ఉపయోగింపవచ్చునని ఎప్పుటి నుండి ఉపయోగింపవచ్చును? (4) ఎంతవరకు విద్యార్థులను దేశభాషలయందే పరీక్షింపవలయును? ఇట్టి పరీక్షల నిధివలో జేసియుండిరా? చేసియున్న వాటి ఫలితమేమి?

డిలాఫాసీ గారిటుల ప్రశ్నలకు లాసగిరి. (1) విదేశ భాషల మూలమున విద్యగఱపుటవలన బాలర జ్ఞానాభివృద్ధికి తప్పక యాటంకము కలుగును. (క) అవును. (గ) ఆవశ్యకముగ బాధకలిగింపదు. (2) ఉత్తరతరగతులలో తప్ప తక్కిన తర గతులలో నిందువలన నంతభాధ యుండజాలదు. (3) క్రమక్రమమున నాంగ్ల భాషలో పాఠముల బోధించు పద్ధతి ని సంయుక్త పరగణాలయం దుత్తమ తరగతులలో ప్రవేశపెట్టిరి. భూగోళమునందును చరిత్రమునందునుగూడ ఆంగ్ల భాషనే బోధకభాషగ నుపయోగింపవల యును. (4) ఈ విషయమున 'సంయుక్త రాష్ట్రములం దిది వరకు ప్రయత్నించుచుండలేదు. కాని కళాశాలలలో జనున గోరు విద్యార్థుల నాంగ్లభాషనే ఉత్తరముల వ్రాయగోరుట మంచిది. స్కూలుపైసలు పరీక్షలలో దేశభాషయందే యుత్తరముల వ్రాయనిచ్చుట వలన విశేషలాభము కలుగ గలదు.

శివశంకరకాత్రీ గారిట్లు చెప్పిరి. (1) విదేశభాషనుబోధక భాషగ నుపయోగించుటవలన విద్యార్థుల జ్ఞానాభివృద్ధికి భంగము నాట్టిలువనుట యనందగ్యము. చాలవర కది బాలనిమానసి కపు పునాదిపై నాధారపడి యుండును. దానిని భద్రముగ నుపజూచుట కుపాధ్యాయులు విశేష జాగ్రూకులై యుండవలయును. లోపలి మానసికవి కాసము విదేశభాషమూలముననే సులభముగ ప్రకాశింపగలదు. (గ) ప్రదేశభాషతోత్సాహుల లనేక మంది ఉన్నటులున్నది గాని ఇందువలన దేశభాషలకు నష్టము సంభవించునని చెప్పటకు వీలుకాదు. (2) పాఠకపుస్తకములు చాలినన్ని యున్నవి, పదాధిక్యత యొక సధికముగ నే యున్నది గాని భాషలు విశేషముగ నుండుట గొప్ప యవాం తరముగ నున్నది. (3) అవును; క్రమక్రమమున నుపయోగింపవచ్చును. (4) విశ్వవిద్యాలయ తరగతుల జనునగోరి విద్యా ర్థులు తమ యిష్టముచచ్చిన భాషలో నుత్తరపుల నొసగుటకు వీలుండవచ్చును.

శేషఅయ్యరు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పటి స్థితినిబట్టిచూచిన ఇది వరలో దేశభాషలందు బోధింపబడు విషయములే ఆంగ్లభాష ద్వారా నాలుగైదు పాఠములలో బోధింపబడుచున్నవి. తత్ఫలితముగ ఆటవపాఠములో నుపాధ్యాయు లతిత్వరీతిముగ మూడెండ్లపాఠముల నొకే సంవత్సరములో జెప్పవలసి వచ్చుటవలన విచారకరముగ యిప్పటి “నోటులు” చెప్పవద్దతి యాచరణ మునకు వచ్చెను. ప్రస్తుతస్థితి ననుసరించి మన విశ్వవిద్యాలయములు పాశ్చాత్య నేతములలో నుండు యధాధ్యములగు విశ్వ విద్యాలయముల మాదిరి తరగతులు గాక అచటి పల్లెటూర్లులకు మాత్రము సరిపోవుచున్నవి. అందువలన నట్టి పద్ధతులు మన జాతీయాభివృద్ధికి తగియుండజాలవు ఈ సంగతుల దృష్టి పథమునందుంచి వై ప్రశ్నల కిక నుత్తరముల జెప్పెదను. (1) అవును. (క) ప్రతిమానవునకును స్వకీయ స్వాతంత్ర్యమున్నది. దాని తగిన రీతి నభివృద్ధి నొందిండుట కుగ్గుపాలనుండి బాలుడే భాష కలవడి యున్నాడో ఆ భాష మూలమున నే వానికి జ్ఞానాభివృద్ధి గావించుట సమంజసము. (గ) అవును. కాత్రీగారు చెప్పిన యుత్సాహకరులు ఇంత లోనే బయలుపడెదలగలరు. (2) పాఠకపుస్తకములు విశేషముగ బయలుపడెదల చున్నవి. దేశభాషలు విశేషముగ నున్నప్పటికిని, చెన్నరాజధాని బట్టిచూచిన ప్రతిభాషయూ విస్పష్టముగ ప్రత్యేక మండలముననే ప్యాపించియున్నది. ఆ

యిన నానకభావలవలన గలుగుకట్ట మొక్క చెన్నపట్టణమున నే కలగగలదు. (8) మదరాసునందు తానును లేవమంటి వాగులును అయిదవభాగము వరకును దేశభావల మూముననే విద్యను వ్యాపింపజేయవలయునని తలచుచున్నాను. ఆతన భారములూ మాత్రమే బోధకభావ నాంగభావగ మూపువలయును. అచట బాలర ఆంగభాషాభావము మునుపటికంటె నధికముగ నుండుటకు ఆంగభావను గూర్చి ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధను తీసికొన వలయును. (4) ఏభావ వైకావ బాలరు ఉత్తరముల నీయవచ్చు ననుమాను యథార్థము చేయవలయు ననిన ప్రశ్నలు దేశభావయందును గూడ లిఖి పటడి యింద వలయును.

ఆంగభావ విదేశభావగ పరిగణింపవలయు ననుమానము ఆమనలలు గారు గర్హించిరి. 1 (క) ఆంగభావ దేశ భావలకంటెను ఎక్కువప్రాముఖ్యముగలది. భారతీయునకు విచారిక స్వేచ్ఛాశక్తిని స్వలింగ్ర ఆలోచనము గలిగించిన దాంగ విద్యయే! (క) లేదు; మీరు మిక్కిలి దేశభావలందు విద్యగజుతుటకు లెగినంత మంది ఉపాధ్యాయులేలేరు. వీరిపు డాంగభావలో మంచి పాండిత్యము గలవారలచే బోధింపబడుచున్నారు. వంగభావ మునుపటికంటె నిష్పన్ను చాల యభివృద్ధి గాంచిన నది ఆంగ విద్యవలననే యని ఎఱుగ వలయును. నిజముగ ఆంగభావయ, దేశభావలు నొక దాని కొకటి కురుద్దములు కావు. (2) తగినన్ని పుస్తకములు లేక పోలేదు. అనేక విధముల దేశభావల నుత్పాదించ వచ్చును గాని ఆంగభావను మాత్రమే బోధక భావగ నుపయోగింప వలెను. (3) అవును. అయిదవ తరగతి నుండియు ఆంగభావ ద్వారా క్రమమున నాంగభావను బోధకభావగ నుపయోగింపవలెను. మొదట గణితము, అనంతరము భూగోళ మును, ఆపైని చరిత్రమును, అనంతర మన్ని పాఠములును ఆంగభావయందుననే బోధింపబడవలయును.

రీతిగా రిట్లు చెప్పిరి. ఆంగభావలన కంతపాఠము కొంతరక కర్తవ్యమైనది. ఆంగభావ నీనుండిన యుత్తరములు తృప్తికరములుగ లేవు. దేశభావలను బోధకభావలుగ నుపయోగించుమోట్ల గ్రహణశక్తియు, గంతతపఃశ్రమ శక్తియు నధికమగును. ఏ భారతీయుడుగాని ఏల రెండుభావలలో నాలోచింప నడుగబడవలయునో బోధపడకున్నది. ఆంగభావద్వారా విద్యను బోధించుపద్ధతినెంతకాలమువరకు నిలపిక నంత మంచిది. భూగోళపదములను, చరిత్రపదములను దేశభావలలో నేల ప్రవేశ పెట్టకూడదు? దేశభావలలో మంచి పుస్తకములు విశేషముగ లేవనూట వాస్తవము. చొర లేవమువారు బహుశతుల మెసగెదననియు గూడ దేశభావలందు మంచి పుస్తకముల వ్రాయింప లేకపోయిరి. విశ్వవిద్యాలయమున జనువభోవు విద్యార్థులు మాత్రమే, వా రేయేపాఠములలో పట్టపరీక్ష నొందజాతురో ఆపాఠములందు మాత్రమే ఆంగభావలో నుత్తముల నీయ గోరబడిరి.

హార్మెలుగా రిట్లు చెప్పిరి. చిరక నాలుగుతరగతులందు మాత్రమే ఆంగభావను బోధక భావగ నుపయోగించుట మంచిది. ఏవిధమున విద్యగజుపడునదియు ఉపాధ్యాయుల నే నిశ్చయించుకొను నునుట సమంజసము. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున దేశభావలం దీనుబడుతుత్తరములు ఆంగభావయందిచ్చు నుత్తరముల కంటె నధిక సంతోషకరములుగ నుండలేదు.

ఫజ్జహు స్నేహగారిట్లు చెప్పిరి. ఆంగభావను బోధక భావగ నుపయోగించిన ఆంగభాషాభావ మభివృద్ధికొనునను వాదనకు తగినంతబలము గన్పించదు. ఇంకను తమంతట తామే విశేష ప్రాముఖ్యములకు ఇతరపాఠము లాంగభావ కంటె తక్కువవిగ నేలపరిగణింప బడవలయునో తెలియ గాను. 1, (క) (X) ప్రశ్నలకతడు "అవును"ని ఉత్తరమిచ్చెను. (2) పుస్తకములు చాలకపోవు. (3) ఆంగభావ కాత్రుపాఠముల బోధించుటకు మాత్రమే క్రమక్రమమునబోధింప బడవలయును. భూగోళ చరిత్ర పాఠముల బోధించుటకు దేశభావ లుపయోగింపబడవలయును (4) బాలరు తమ యిష్టము వచ్చిన భావలో వ్రాయగలుగుట కవకాశ మిచ్చుట మంచిదే కాని అందువలన ప్రస్తుత స్థితులబట్టి విశేష లాభము గలుగజాలదు.

దేశభావలనే పూర్తిగా బోధక భావలుగ నుపయోగింపవలయుననియు, దేశభావలలో సులభముగ పాఠము లగ్రహింప గలుగుటచే చాలకాలము శుష్క ప్రయాసమున వ్యయము కానేరదనియు, ఆ కాలమును ప్రయోజనకారిక ఆంగభాషా బోధనమున నుపయోగించిన ఆంగభాషాభావము మరింత

దృఢపడుననియు, అందువలన విశ్వవిద్యాలయములకు బోవు బాలరు కాంగభాషాభావ మించుకయు తగ్గిపోవ నేరదనియు దూర్వీకురుగాలు వాదించిరి.

చక్రివర్తిగారిట్లు తలచిరి. (1)(క) ప్రశ్నకు వా రకు నూలనుగు నుత్తరము నొసగెదను. (X) అవును; కాని దేశ భాషా సాంకేతికపదములకంటె ఆంగభాషా సాంకేతికపదములే సులభగ్రాహ్యములుగ నుండవలవు. (2) కాను. (3) క్రమక్రమముగ (4) ఇష్టమువచ్చిన భావలో నుత్తరముల వ్రాయగోవచ్చును గాని దేశభావలలోనే ప్రశ్నల జేయవలయుననుటంత సంభావ్యము కాదు. అంగువలన విమృశణముగ విశ్వవిద్యాలయము వారి కెక్కువ కష్టములు గలుగును.

రాను రతనుగారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పటి విద్యా పద్ధతుల వలన బాలరు విశేష విద్యానంతలు గావంతుటకు ఆత్యధికముగ నాంగ భావ నుపయోగించుట వలననే కలుగుచున్నది. ఇది యథార్థము. చివర రెండు తరగతులందును మాత్రమే ఆంగభావ బోధక భావగ నుపయోగింపబడవలయును. అదియు విద్యార్థుల యొక్కయు ఉపాధ్యాయుల యొక్కయు యిష్టము ననుసరించియే యుపయోగింప బడవలయును. మొత్తమున కథనము విశేషముగ నుపయోగింప బడుచోట దేశభావయు; వాదన పరిశీలనముల విశేషముగ నుపయోగించుచోట్ల ఆంగభావయు; బోధకభావలుగ నుపయోగింపబడవలయును. గురుకులములో దేశభావల మూలమున పరీక్షల జరుపుట విజయవంతముగ నున్నది.

రెయోపుగారిట్లు చెప్పిరి. ఆమనల యాంగభావ నశ్య సింపు వారలకు ఆంగభావయందలి సాంకేతిక పదములును, నిర్వచనము (డిఫినిషన్) లును ఎట్లు బోధపడునో తెలియవచ్చును. దేశభాషా బోధనమువలన గలిగిన వ్యవధియే ఆంగభావయందు బాలరుకు విశేషజ్ఞాన మొనగూర్చుగలను.

మొదటగారిట్లు చెప్పిరి. (1) (క) ఆంగభావను ప్రవేశ పెట్టు విధానమునై చాల ఆధారపడియున్నది. కొంచెంతగాయము గలుగుట సహజము. కాని ఆయంతరాయమే కొంత విద్యగజున్నది. ఆంగభావను బాలరు బాగుగ గ్రహించుకొనలేక పోవుట ఆంగభాషా కారణ్యత వలనకాదు. బాలరుకు తగిన రీతిని బోధింప వంతుటవలన నట్లు సంభవించు చున్నది. (2) అనేక అంతరాయములు లేవు గాని కొన్ని కష్టములు మాత్రమున్నవి. (3) పూర్తి భారములోగా ఆంగభావ బోధక భావగ నుపయోగింపబడ వలయును. (4) అందువలన నేమియు లాభ మున్నటుల నొచడు. (X) శేషము

నోటీసు
—:—
The Krishna Jute & Cotton Mills Co. Ltd., ELLORE.
ది కృష్ణ జ్యూటు అండు కాటన్ మిల్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్డు, యేలూరు.

సదరు కంపెనీ భాగస్వాములకు 1916 సం॥ ఆఖరుకు పేరు 1.కి రు 15-లు చొ॥న లాభం పంచిపెట్టుటకు తీర్మానం కాబడినందున డివిడెండు వారంట్ల యీ తేదీనుంచి జారీకాబడును. అవి వారికి చేరగానే వానిక్రింది భాగమున అణాచీటి అంటించి సంతకముచేసి పంపినయెడల వారి సొమ్ము మనీఆర్డరుద్వారాగాని లేక వారు కోరిన ప్రకారముగగాని పంపబడును.

1915 సం॥ తాలూకు లోగడ జారీకాబడ్డి డివిడెండు వారంట్లలో కొందరు యీకా సంతకములుచేసి పంపలేదు. కనుక అవిన్నీ తక్షణం సంతకంచేసి పంపినయెడల సొమ్ము పొందగలరు.

[Sd] Mothey Gangaraju
859 శైక్లరి & బ్రజరరు.

శ్రావణవాటిక
శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతముగు నవల
కాలికొబైదు 1-0-0 అట్టబైదు అ. 0-14-0
839 మానేజరు, కలాభివర్ధని
రాయవరం, రాయచండ్రపురం పోస్టు; గోదావరిజిల్లా.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

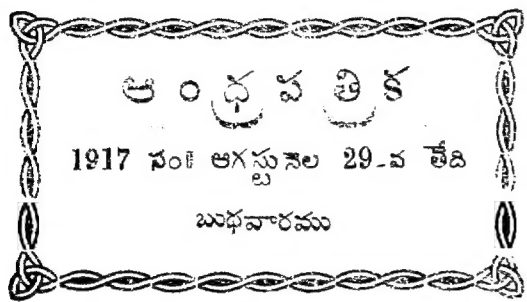
బ్రాహ్మణేతరులు, రక్షి నైస్యము.

ఈ విషయమై విశ్రుతికలో అనేకసార్లు చర్చింపబడి యున్నది. నాకు ఒక గొప్పసమస్య పట్టుకొన్నది. మదరాసు లో దేశసంక్షేపక వైస్యములో చేరినవారి పట్టిక చూచిన సెన్స, విచారము, కలిగి ఒక సమస్య పుట్టినది. మదరాష్ట్రములో 500 వైన బ్రాహ్మణులు చేరినారు. వీరు క్షత్రియ సాంప్రదాయము గాని, రణరంగ పరచయుల సంతతివారు గాని, గారు. వారివృత్తులేవో, నేరదట్టవ్రాయ అననసగము. కలముచే బ్రతుకువారినన చాలును. ఇక బ్రాహ్మణేతరుల - అనగా కమ్మ, కాపు, వెలమ, రెడ్డికులములవారు - అనగా, ఏవో రెడ్లుపేర్లు నాలుగున్నవి కాని, కాపు, కమ్మ, వెలమవారి సంఖ్య, వారి సంఘ పేరు ప్రతిష్టలు, మాయమైపోయినవి. వీరందరు, మేము నాకు ఆ కోటలు గట్టితిమనియు, ఈ కోటలు జయించిమనియు, మేము వీరులము శూరులము, మా తాతలు వినుములమీద నిచ్చుకాయలు నిలువ పెట్టెవారని, సభలో చెప్పుననిన వెనువెయని ప్రభువులు ధీరులందరు భీరువులైరి. వీరులందరు వెనుకబడిరి. శూరులందరు శూన్యమయిరి. వీరట, ఆంధ్రదేశ చరిత్రలట, కారణమట, ఏది ప్రత్యక్ష నిదర్శనము? బ్రాహ్మణులే ప్రతివానికి వీరికి మృగము చూపకలెక. సంఘ సంస్కృతము, విద్య, ఏదయినను సరే వారియందు వీరు వెనుక ఇంతవరకు, బ్రాహ్మణులు ముమ్మలను చదువుకొనలేదగ, భూమి పెట్టిరి. ఇప్పుడుకూడ ముమ్మలను మున్నములో చేర్చియుంటు లేదు. మంచి యుద్యోగములన్ని వారే కాజేయుచున్నారని అటుపిమ్మట రోదన చేయుదురు. సావము బ్రాహ్మణులు ఎంత చదువుకున్నను వారి వట్టి పప్పు, బ్రాహ్మణులని ఉపించి నారు. ఆ పిచ్చికోలంపులు దూరము గానుంచండి. అన్నిటిలోను వారు మీపై యుంటేనే మీకు గౌరవము. లేనిచో, క్షత్రియ వంశజులమనియు రణధీరులమని చెప్పుకొను కమ్మ, కాపు, రెడ్డి, వెలమవారు దేశసంక్షేపక వైస్యములో ఎందుకు చేర లేదు, వీరికిది అర్థముకాలేదన్న మాట; అనగా వీరికను అజ్ఞానాంధకారములో మునిగి యున్నారనుమాట, కాదందురా? రక్షకవైస్యములో చేరండి మీప్రాచీన ఔన్నత్యము ప్రస్తుతము ప్రదర్శించి, నిలువపెట్టండి. మీలో ఆ పీడకృతిము చావక ఆకుద్ధరక్త మింకా యున్న మీరింక వెనుకనుందురా? బ్రాహ్మణేతర యుద్యమము వారు పీల్ ఆత్మకావము, శేషప్రతిష్ఠలు నిలువపెట్టుటకు ఎందుకు గాఢప్రయత్నములు చేయురు? విద్యలో నున్న అయితేపోని య పూర్వార్థితమగు ఈమాక్కులను మాత్రము ఎందుకు పోగొట్టుకొనవలెనో నాకు తెలియకున్నది. అనేకమంది వైస్యసంఘములలో చదువక సోమరులై పోటీను ఉద్యోగములో ప్రవేశించుచున్నారు. అనేకమంది మూల్యుడైపో స్వామైన వారున్నారు. వారేల చేరకూడదు? మనకిప్పుడు వై ఉద్యోగము లిచ్చుటకు గోతరమువారు మొన్ననే అడ్డున చేసిరి. కలకత్తాలోనున్న కొద్ది బ్రాహ్మణేతరులలోను ఒక కమ్మ విద్యార్థియు, ఒక కాపు విద్యార్థియు, చేరియున్నారు. అందరు మంచిదే అందురుగాని చేరుటకు మాత్రము వణకుచున్నారు. మనము వట్టి పీడికపండ్ల వై నాము. కనుక కాపు, రెడ్డి, వెలమ సంఘములారా! బ్రాహ్మణులకాచి సిగ్గు తెచ్చుకొనండి. ఆంధ్రసభలో ఒక కోవట్టి విద్యార్థి రక్షక వైస్యములో చేరినాడుగాని మనలో ఎవరు ముందుకు రాకపోయిరి. మీవీరత్వము శూరత్వము పూర్వ ఔన్నత్యము కోమటి సాహసయంత చెయ్యదా? గౌరవమును మట్టిలో కలప బోకండి. వీరులా మీరు లేదు. శూరులా మీరు ప్రదర్శింప క్షత్రియులా మీ రీతియెను పోనివ్వకండి. (ఒక కచ్చసాంఘి కుడు.) - ఆంధ్రప్రకాశం.

వీహు మేజస్ట్రేటు:— మనరాజధానియందలి మేజస్ట్రేటులకు క్రిమినలు అధికారమే కాని నీవిలు అధికారములు లేవు. వీహు రాష్ట్రమునందు మేజస్ట్రేటులకు రెండింటియందు అధికారములును గలవు. ఒకనాడు వీహు సబ్ డివిజనలు మేజస్ట్రేటు వారియెద్దను సొమ్ముగ్రహయిదా కేసులేబడెను. ఉభయపక్షముల వారును అసత్యమునే చెప్పుచున్నారని భావించి ఒక రాగి నాణెమును వైకె యెగరనేసిరి. బొమ్మ వైకెపడిన వాడి గెలిచిట్లును లేనిచో ప్రతివాడి కాలినట్లును నిశ్చయింప బడెను. నాణెము నేల బడుటలో బొమ్మ వైకె పడెను. అందుచే దావాను వాది పక్షముగనే మేజస్ట్రేటు గారు తీర్మానించిన మదరాసు ప్రెమ్యుపత్రిక వ్రాసినది.

విషయానుక్రమణిక.

హైందవ విద్యుచ్ఛక్తి, విద్యాకాథాధి కావల సమావేశము	2
సమకాలికాభిప్రాయములు	3
ప్రధానవ్యాసము	
ఆంగ్లదేశీయుల కార్యదీక్ష	4
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు	5
విరోధానుభవసంగ్రామము	6,7
విదేశీయతీవ్రత్తులు	8
కృత్రిమములు	9
స్థానికవాస్తవము	10
మాంతుగుగారి ప్రకటనము	11,12
ఇంగ్లీషుతీవ్రత్తులు	13
ప్రజాభిప్రాయములు	

ఆంగ్లదేశీయుల కార్యదీక్ష.

సంగ్రామసమయమున, సంచలనముల నన్నిటిని గట్టిపెట్టి, హిందూదేశము యుద్ధముపైననే తనదృష్టినిసంతయు కేంద్రీకరించుట భావ్యమని ఆంగ్లో హైందవపత్రికలు విరామములేక వ్రాయుచున్నవి. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున కంతకును ఈ హితవచనములు వర్తించినచో హిందూదేశము గూడ యట్టిమాగ్న మవలంబించుటకు దప్పక యంగీకరింపవలయును. కాని యుద్ధానంతర స్థానమునకై సంగ్రామారంభమునుండియు అధినివేశ రాజ్యము లెటుల యాతురత గనుపర్చుచున్నవో, రాండుటెలియ మండలి యీ విషయమై యెట్టి యాందోళనము గావింపుచున్నదో, యిదివర కినే కమాగులు దెలిపియున్నాము. ఇక మాతృదేశముగూ ఆంగ్లదేశపరిస్థితు లెటులున్నవో దెలిసికొన గుతూహల ముండుట సహజము. ఆంగ్లదేశము ప్రస్తుత సంగ్రామభారములయొక్క వహించి, ధన ప్రాణముల లెక్కజేయక యాహవము సలుపుచున్నది. సంగరరంగము ఆంగ్లదేశమునకు సమీపము నందున్నది. శత్రువినానము లపుడప్పుడు ఆంగ్లదేశముపై యగ్నిగోళముల విసరుటయు, ఆంగ్లవిమానములు వాటితో బోరాడి గొన్నిటిని నేలగూల్చుచుండుటయు సంభవించుటచే, విమాన యుద్ధము నాంగ్లదేశీయులకు కొంతవరకు పరిపాటి అయినది. అట్టి యాంగ్లదేశమున ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును సంగ్రామవిషయము దప్ప వేరు విషయము లాలోచింపుచున్నారాయని సందియము గలుగించుచున్నది.

విద్యావిషయమై నాంగ్లదేశమున నూతన విధానము నేర్పరుచుట కీ సమయమున ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆంగ్లదేశమునందు విద్యా విషయిక మంత్రిగ నున్న ఫిషరుగారు కామన్సు సభలో యీ వత్సరము 19 వ ఏప్రిల్ తేదిన యొసగిన యుపన్యాసము గమనించినచో, ఆంగ్లదేశపు స్థితి వ్యక్తమగును. ఫిషరుగారు పబ్లిక్ సర్విసు కమిషనుగో సభ్యులుగ నుండుటచే, వీరు భారతీయులకు పరిచయులే. విద్యయొక్క పరమావధిని గూర్చి వారిటుల నుడివిరి. "మన దేశీయులు మంచి పాఠులు గావలయును. తమ విధిని నెరవేర్చువారు గను, భక్తియుతులుగను దయారు గావలయును. దేహబలము నందును, మానసిక బలమునందును

నారి తేరవలయును. అనేకబనుల జేయుటకు శక్తి గలవారుగ నుండవలయును. తమ తీరుబడికాలమును సమైక్యపయోగము గావించుటకు సంసిద్ధులై యుండవలయును. ఇదియే మా యాశయము." విద్యయొక్క పరమావధినిగూర్చి యింత కన్నును స్పష్టముగ దెలుపుట దుస్సరము. హిందూదేశమున యిట్టి యాదర్శములు సఫలము గాంచుటకు విద్యా ప్రతిష్ఠాపనలు చేయుచున్న యత్నములు యత్యల్పములు. తన దేశముపై భక్తిని పురిగొల్పుటకు గాని, తనజాతి నుద్ధరించుటకై యావేశము గలిగించుటకు గాని ప్రస్తుతవిద్యావిధానము భారతీయునకు విశేషముగ తోడ్పడుట లేదు. అట్టి గమ్యస్థానము జేరుటకై వలయు సంస్కరణముల గూర్చుకొనను విద్యాశాఖ దలపెట్టుటలేదు. ఆంగ్లదేశ మంతవరకును విద్యలోగాంచిన యభివృద్ధితో దృష్టిజెందక సంగ్రామ సమయమునందే సత్వరాభివృద్ధికై కృషిసలప ప్రభుత్వమువారు బూనుకొనిరి. విద్యావిధానమున యున్న తాదర్శములు ప్రబలుట యుపాధ్యాయుని శక్తిపై నాధారపడి యున్నది. ఉపాధ్యాయుడు యున్న తాదర్శసంభూతుడు గాక బోయినచో, విద్యార్థులలో నూతనాశయముల గలిగింప జాలడు. ఫిషరుగారు యుపాధ్యాయులస్థితిని సంస్కరించుట విద్యా విధాన సంస్కరణమునకు ముఖ్యసాధనమని నొక్కి వక్కాణించిరి. హిందూదేశమునకు గూడ యీ సూత్రము దప్పక వర్తించు ననుటకు సందియము లేదు. మన దేశమున ప్రతిభాయతులగు గురువుల నాకర్షించుటకు దగిన వేతనములు విద్యాలయములందొసగబడుట లేదు. పాఠశాలా పరీక్షాధికారుల సంఖ్య వృద్ధిజేసి ధనము విశేషముగ వెచ్చింపుచున్నారు గాని, సామర్థ్యముగల యుపాధ్యాయుల నాకర్షించుటకు దగినవేతన మొసగుట కింకను వెనుదీయు చున్నారు. ప్రతి శాఖయందును వేతనాభివృద్ధి యగుటకు కొలది గనో గొప్పగనో యవకాశములు గలవుగాని, యుపాధ్యాయపదవియందు యభివృద్ధి గాంచుట కవకాశములు దక్కువగ జూపట్టుచున్నవి. అందుచే సామర్థ్యము గల విద్యావంతులు యితర శాఖలయందు బ్రవేశించుట యనుదినము గాంచుచున్నారము. హిందూదేశమునందు యుపాధ్యాయులను యుచితరీతిని సత్కరించుట ప్రధాన సంస్కరణమని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. ఫిషరుగారు నుడివినటుల బాలురయందు దేశభక్తిని రాజభక్తిని ప్రబోధించుటయే విద్యయొక్క పరమావధి. అట్టి విద్య యలవడుటకు తగిన యవకాశముల నిచ్చి, విద్యార్థులను దేశభిమానులగుజ్జారులుగ దయారు జేయవలయును. విద్య నిట్టి యున్నతమార్గముల నడుపుటకు ధనమెక్కుడుగ గావలయును. హిందూదేశమున యిట్టివిధానముల బ్రారంభించుటకు సంగ్రామసమయ మని ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనరు. ఆంగ్లదేశ మటుల యూరుకొనలేదు. విద్య నుపేక్షించినచో, దేశమంధకారయంత మగునని తలచి, నిరుతివత్సరమున వ్యయపరచిన దానికన్న నలువదిలక్షల సవరను లభికముగ వ్యయపరుప నిశ్చయించిరి ఫిషరుగారు నుడివిరి. యుద్ధసమయమున నింత ద్రవ్యము విద్యకై వినియోగించుటకు గొందరిక విపరీతముగ దోచవచ్చును. అట్టి విమర్శకులకు ఫిషరుగారు తగిన సమాధానము జెప్పిరి. ఇప్పుడు దలపెట్టిన వ్యయము నిరుపయోగముగ పోగాకు ఖర్చున కన్న 4:3 వంతులు మాత్రమే యధికమనియు, త్రాగుడుకై వ్యయపెట్టుచున్న ధనములో నాల్గవంతు మాత్రమేననియు ఫిషరుగారు నుడివిరి. దురభ్యాసములకు జేయువ్యయములు దేశమున కేమాత్రమును నుపయోగకరములు గాక, ఆర్థికముగ దేశమును నష్టముల పాలేయుచున్నవి. నైతికముగ జనులు పాడగుచున్నారు. శరీరబలము నానాటికి క్రుంగి పోవుచున్నది. కాని విద్యకొరకు గావించు వ్యయ మట్టిదిగాదు. ధనమును దాచికొనుటవంటిది. ఇంతకన్నను లాభకరముగ విధమున ధనము వ్యయపెట్టుటకు సాధ్యముగాదు. అందుచే విద్యా విషయమై శాశ్వతము జూపగూడదని ఫిషరుగారు సహేతుకముగ వివేచించి, నలువదిలక్షల సవరనుల యధికవ్యయమును గంభీరముగ సమర్థించిరి. ఇంగ్లండు వేల్పు దేశముల కింతవరకును విద్య కొరకై నాలుగుకోట్ల సవరనులు వ్యయపరుప బడుచున్నవి. ఇందులో కోటి యిరువదిలక్షలు సామాన్యముగ ప్రజలిచ్చు పన్నులనుండియు, కోటి డెబ్బది లక్షలు స్థానికముగ పన్నులనుండియు, డెబ్బది లక్షలు జీతములు దానములు మొదలగు వాటినుండియు విద్యకొరకై ఖర్చుపెట్ట బడుచున్నవి. హిందూదేశమున ప్రజలిచ్చు ధనము నుండి ఎంతధనము విద్యకొరకై వ్యయపరుప బడుచున్నదో గమనించిన, రెండుదేశములకును తారతమ్యము వెల్లడియగును. ఆంగ్లదేశమున స్థానికాధికారులు విద్యకొరకై నెక్కుడుధనము వ్యయపరచిన కొలదిని, ప్రభుత్వమువారు రెక్కుడు ధన సహాయము గావించెదరు. ధనమును ఖర్చుపెట్టుటకు ఎవరు వెనుదీయుదురో వారికి తక్కువ ధన సహాయమే ప్రభుత్వము వారిచే గావించబడును. హిందూదేశమునందువలె నాదేశమున గ్రాంట్లు నిర్ణయింపబడి స్థిరీకరింపబడి యుండలేదు. హిందూదేశమునందవలంబించుచున్న పద్ధతివలన విద్యకు ప్రోత్సాహము విశేషముండజాలదు. ప్రారంభవిద్య ఆంగ్లదేశమున నుచితముగ నొసగబడుచునే యున్నది. మాధ్యమికవిద్యను గూడ నుచితముగ గలపుట ఫిషరుగారు యాదర్శము. కాని యీ గమ్యస్థానము బొందుటకు ముందు బీదలగు వారికి సహాయము జేయుట మూలముగ క్రమక్రమముగ నీ యాదర్శమును సమీపించుట యవసరమని ఫిషరుగారు నుడివిరి. విద్యావిషయములలో వర్ణభేదము స్థితి భేద ముండగూడదనియు, సాంఘిక సమత్వమునకు విద్య దారి జూపవలయు ననియు, ధనవంతుని కుమారుడును దరిద్రవంతుని కుమారుడును గలసి విద్య నభ్యసించుటచే నొకరికొకరు తోడ్పడుటకు పిన్నతనము నుండియు నలవాటు పడెద రనియు, ఫిషరుగారు హితము పలికిరి.

మును నుపయోగకరములు గాక, ఆర్థికముగ దేశమును నష్టముల పాలేయుచున్నవి. నైతికముగ జనులు పాడగుచున్నారు. శరీరబలము నానాటికి క్రుంగి పోవుచున్నది. కాని విద్యకొరకు గావించు వ్యయ మట్టిదిగాదు. ధనమును దాచికొనుటవంటిది. ఇంతకన్నను లాభకరముగ విధమున ధనము వ్యయపెట్టుటకు సాధ్యముగాదు. అందుచే విద్యా విషయమై శాశ్వతము జూపగూడదని ఫిషరుగారు సహేతుకముగ వివేచించి, నలువదిలక్షల సవరనుల యధికవ్యయమును గంభీరముగ సమర్థించిరి. ఇంగ్లండు వేల్పు దేశముల కింతవరకును విద్య కొరకై నాలుగుకోట్ల సవరనులు వ్యయపరుప బడుచున్నవి. ఇందులో కోటి యిరువదిలక్షలు సామాన్యముగ ప్రజలిచ్చు పన్నులనుండియు, కోటి డెబ్బది లక్షలు స్థానికముగ పన్నులనుండియు, డెబ్బది లక్షలు జీతములు దానములు మొదలగు వాటినుండియు విద్యకొరకై ఖర్చుపెట్ట బడుచున్నవి. హిందూదేశమున ప్రజలిచ్చు ధనము నుండి ఎంతధనము విద్యకొరకై వ్యయపరుప బడుచున్నదో గమనించిన, రెండుదేశములకును తారతమ్యము వెల్లడియగును. ఆంగ్లదేశమున స్థానికాధికారులు విద్యకొరకై నెక్కుడుధనము వ్యయపరచిన కొలదిని, ప్రభుత్వమువారు రెక్కుడు ధన సహాయము గావించెదరు. ధనమును ఖర్చుపెట్టుటకు ఎవరు వెనుదీయుదురో వారికి తక్కువ ధన సహాయమే ప్రభుత్వము వారిచే గావించబడును. హిందూదేశమునందువలె నాదేశమున గ్రాంట్లు నిర్ణయింపబడి స్థిరీకరింపబడి యుండలేదు. హిందూదేశమునందవలంబించుచున్న పద్ధతివలన విద్యకు ప్రోత్సాహము విశేషముండజాలదు. ప్రారంభవిద్య ఆంగ్లదేశమున నుచితముగ నొసగబడుచునే యున్నది. మాధ్యమికవిద్యను గూడ నుచితముగ గలపుట ఫిషరుగారు యాదర్శము. కాని యీ గమ్యస్థానము బొందుటకు ముందు బీదలగు వారికి సహాయము జేయుట మూలముగ క్రమక్రమముగ నీ యాదర్శమును సమీపించుట యవసరమని ఫిషరుగారు నుడివిరి. విద్యావిషయములలో వర్ణభేదము స్థితి భేద ముండగూడదనియు, సాంఘిక సమత్వమునకు విద్య దారి జూపవలయు ననియు, ధనవంతుని కుమారుడును దరిద్రవంతుని కుమారుడును గలసి విద్య నభ్యసించుటచే నొకరికొకరు తోడ్పడుటకు పిన్నతనము నుండియు నలవాటు పడెద రనియు, ఫిషరుగారు హితము పలికిరి.

విద్యావిషయ మిటులుండ, యుద్ధానంతరపరిశ్రామిక సమస్యల గూర్చి ఆంగ్లదేశమునందు తీవ్రముగ నాలోచింపు చున్నారు. ఇంగ్లండులో పనిబాటులు జేయువారు, గాలియు వెలుతురును స్వేచ్ఛగ బ్రవేశించుటకు దగిన వసతి గల గృహములు లేక, యనేక యిబ్బందులకు లోనగుచున్నారని ఎల్లరకును దెలిసిన విషయమే. లండను లోని "స్లమ్సు" పేరెన్నిక గన్నది. పరిశ్రామికులకు తగిన గృహవసతి నేర్పరుచుట కొక సంఘము నియమింపబడినది. వీరు తమ నివేదికమున, పది లక్షల గృహముల నిర్మింపవలయు ననియు, యందుకు 25 కోట్ల సవరను లవసరమనియు దెలిపిరి. యుద్ధానంతరమున మొదటి సంవత్సరమున 5 లక్షల గృహములనైనను నిర్మించెదరని రూటరు దెలిపి యుండెను. ఉత్కృష్టముగ నిట్టి సమస్యల పరిష్కరించుటకు ఆంగ్లదేశము సంగ్రామమధ్యమున బూనియుండగా హిందూదేశ మెట్టి సంస్కరణముల నైనను గోరకుండ, మానము ధరించి యుండు లెటులు సాధ్యమో, ఆంగ్లో హైందవ విమర్శకుల దెలుప గోరెదము.

“ఈ దేశమునందు మాత్రమే, సంస్కరణ ప్రయత్నములను చులకన జేయుటకు సంగ్రామ ముద్దుబెట్టబడుచున్నది. జాతీయజీవిత పునర్నిర్మాణమునకై గావించబడుచున్న ప్రయత్నముల గాంచినవిమ్మట, దేశపురోభివృద్ధికై హిందూదేశమున బనిచేయుచున్న యుద్యమములను నిరాదరించుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి కారణము లేదు” అను లీడరు పత్రికాభిప్రాయము సమంజసముగ గాన్పించుచున్నది. హిందూదేశమునకు గూడ త్వరలో సంస్కరణముల బ్రసాదించెదరు. గాక!

—(౦)—

రాజ్యాంగ సంస్కరణాందోళనము.

—:~:—

హిందూదేశ రాజ్యాంగములందు సంస్కరణమునకు నామకరణము స్వరాజ్యమైనను స్వపరిపాలనమైనను సంస్కరణమైనను ప్రస్తుతము గల పరిపాలనా విధానమునందు మార్పు లత్యంతావసరములని రాజ్యాంగ వ్యవహారమునందు ప్రవేశము గల వారందరును సంగీకరించు చున్నారు. భేదాభిప్రాయము సంస్కరణ నిర్ణయముల కట్ల గలదుగాని సంస్కరణభావముపట్ల లేదు. హిందూదేశ పునంత్రీకరణ రాష్ట్రపాలకులును, జమీందారులవలె రయితులును, బ్రాహ్మణులవలె బ్రాహ్మణేతరులును, జాతీయవాదాలవలె మితవాదులును, ప్రజలవలె పాలకులును, యవకులవలె వృద్ధులును సంస్కరణముల నపేక్షించుచున్నారు. సంస్కరణములను నిరూపించుట యందు మాత్రము వ్యక్తుల సంస్కారమునకు సదృశములైన సంస్కరణములు క్రతిపాదించ బడుచున్నవి. లోకమునందు సకల వ్యవస్థలయందును విస్తారము కన్పించరణము దుర్లభము. స్వలాభ కన్పించరణమునులభము. స్వలాభములను పరిత్యజించుట కష్టసాధ్యము. లోకమును జాత్యభిమానము కులాభిమానము ధనాభిమానము విద్యాభిమానము అధికారాభిమానము కలవరపరచుచున్నవి. ఆ కలవరమునకు ఫలము సంస్కరణము. సంస్కరణములు సంస్కర్తల భావములకు దగినటులుండుట యందు వింతలేదు. పుట్టుకతోవచ్చి వృద్ధిచెందిన యభిమానమును విడుచుట సామాన్యములకు సాధ్యముగాదు. అధికారిము ననుభవించిన వారలధికారమును విడుచుట కష్టము. సుఖమును మరిగినవారు సుఖమును విడుచుటకష్టము. ప్రజలు తమ భావములలో లోకమును జూచుచుండురు గాని లోకదృష్టితో లోకమును జూడజలరు. ప్రజలకు సంస్కరణముల పట్ల గల భేదాభిప్రాయముల కిదియే ముఖ్యకారణము. సంస్కర్తలు వారి స్వాభిమానమును స్వలాభమును పరిత్యజించినపుడు నిర్మలభావములు బహిర్గతములు గాగలవు.

* * * *

బ్రిటిషు పరిపాలనము స్థాపితమై 150 ఏండ్లు గతించినవి. శ్రీ విక్టోరియా మహారాణి శాసన ప్రతీకమునందు గంభీరభావములు ప్రకటించబడినవి. ఇంతవరకును రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు సంస్కరింపబడినవి. వదేండ్లకు పూర్వము మోల్ల మింటో ప్రభువులు భరితఖండపు రాజ్యాంగములను సంస్కరించిరి. కాని హిందూదేశ పరిపాలనమునందు గల మూలసూత్రములు మాత్రము మారినవని నమ్ముటకు సూచనలులేవు. అధికార దుర్గము పూర్వమువలెనే బలిష్ఠమై దుర్భేద్యముగనున్నది. ప్రజల వాంఛితములు పాలకుల దయా దాక్షిణ్యములపై నాధారపడియున్నవి గాని వారి సహజ స్వత్వములపై నాధారపడి యుండలేదు. ఈ భావములు మారినగాని దేశమునందు యభారమైన సంస్కరణములు జరుగుటకు నీలులేదు. ముప్ప

దేండ్లుగ జాతీయమహాసభ చేసిన యాందోళనము వలన నీఫలమే వ్యక్తమైనది. జాతీయ మహాసభ కోరిన సంస్కరణములం దొక పాతైనను ప్రసాదించుటకు పాలకులు సమ్మతించరు. మంచినూటలతోను బుజ్జగింపులతోను పాలకులు నాయకులను సంతృప్తిపరచుచుండిరి. పాలకుల సంస్కరణములు నాయకులనుగాని ప్రజలనుగాని సంతృప్తపూర్వములను జేయలేదు. దేశమునం దాందోళనము దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచుండెను. ప్రజ లధిక తరముగ రాజ్యాంగసంస్కరణములను గోరుట కుపక్రమించిరి. ఈ సందర్భసమయమునందు ప్రజాస్వాతంత్ర్య సంరక్షణార్థమై ఐరోపా మహాసంగ్రామ మవతరించినది. ఆమహాసంగ్రామ ఫల మిద మిత్థమని ప్రస్తుత మెవరును నిర్ణయింపనోవరు. సంగ్రామము సకలభావములందును మార్పులను గలిగించుచున్నది. సంగ్రామ మారంభమైనపుడు న్యూ ఇండియా పత్రికయును పుట్టినది. న్యూ ఇండియా పత్రికతో రాజ్యాంగాందోళనమునందు నూతన యుగ మేర్పడినది. నూతనయుగ నిర్మాణమునకు ను విజృంభణమునకును అనిబెజంటుగారు వారి సంపదలను బుద్ధిని శక్తిని వినియోగించి ఆసేతు హిమాచలపర్యంత వ్యాప్తమైన భరితఖండము నందే కాకను లోకమునం దంతటను సంస్కరణముల కట్లకు సానుభూతిని నుదయింపజేసిరి. అధికారవర్గ మియాందోళనమును మహాపరాధముగ బరిగణించిరి. ఆందోళన కర్తలను నయముననుభయమునను కంపితులజేయుటకు దలపడిరి. అందు చెన్నపురి పాలకులు నాయకత్వమును నహించిరి. శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువర్యుని యుపదేశములు నిర్ణయములు ఆందోళమును వ్యాపింపజేసినవి. అనిబెజంటుగారికి నిర్ణయించిన ప్రవాసశిక్షతో నాందోళనము చెచ్చురేగినది. స్వరాజ్యవాదుల సంఖ్య పెరిగినది. మితవాదులు జాతీయవాదులతో జేరిరి. సభలు ఖండనములు ప్రబలినవి. స్వరాజ్య సమితులు గూడినవి. రాష్ట్రీయసభలు గూడినవి. పాలకుల నిర్ణయములను తీవ్రఖండనమునకు గురి చేసినవి. అన్నిసభలయందును బెజంటుగారి విమోచన మేకగ్రీవముగ గోరబడినది.

* * * *

గత వారమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ గూడినది. సభాకార్యక్రమ మత్యుత్సాహముతో జరుపబడినది. బెజంటుగారి నామము మహా మంత్రమువలె జనుల మోహపరవశులను జేసినది. బెజంటుగారి విమోచనమునకై సాత్విక నిరోధ దీక్షను కైకొనుటయును ధర్మమును సభిప్రాయము సభయందు మ్రోగినది. పూర్వపు నాయకుల బలము తగ్గినది. యువజనుల బలము విజృంభించినది. సహజ స్వత్వసారక్షణమునకై సాత్విక నిరోధమును బూనుట ధర్మమును తీర్మానము సభామోదమును బడసినది. రాజ్యాంగ సంస్కరణములందు ప్రజల సాహచర్యమును బడయుటకు బెజంటుగారి విమోచనము వాంఛనీయమును తీర్మానము సభ్యుల యామోదమును బడసినది. అధికారుల కీ తీర్మానములు ప్రజల భావములను దెలుపుటకు జాలియున్నవి. బెజంటుగారు చెన్నపురి రాష్ట్రీయమునందు చిరకాలమునుండి పనిజేయుచుండిరి అట్టి సందర్భమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభయందు బెజంటుగారి విమోచనమును గోరుట యందు వింతలేదు.

* * * *

ఇతర రాష్ట్రీయ సభలందును బెజంటుగారి విమోచన మేకగ్రీవముగ గోరబడినది. సంయుక్త రాష్ట్రీయసభయందును బీహారురాష్ట్రీయసభయందును మధ్యరాష్ట్రీయసభయందును బెజంటుగారి

విమోచన మవసర మనుభావమును వ్యక్తీకరింపబడినది. బొంబాయి, పంజాబు, మద్రాసు, బీహారు, సంయుక్తరాష్ట్రీయములు, మధ్యరాష్ట్రీయ స్థాయి సంఘములందు జాతీయమహాసభకు శ్రీమతి అని బెజంటుగారు గ్రాసనాధిపత్యమును వహింపవలయునని నిర్ణయింపబడినది. దేశమునం దంతటను ప్రజాభిప్రాయ మేవై పునకు ప్రసరించుచున్నదియు సభాధిపత్య నియామకము నిరూపించుచున్నది. పాలకు లీ భావమును గ్రహించి శాంతిమార్గము నవలంబించి యాందోళనము నాపుట సమంజసము. భాగ్యవశమున నీ సందర్భసమయమునం దుదార భావ సమన్వితమైన మాంటెగుగారు మంత్రిగ నియమింపబడిరి. పాలకు లీ తరుణమును శాంతిని స్థాపించుటకై వినియోగించుట సమంజసము. సామోపాయమును పాలకులవలంబించుటవలనను వారి ప్రతిభకు కళంకము గలుగుననుట భ్రమ. శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువుగారు శ్రీమతి బెజంటుగారిని విమోచనము చేసి శాంతిని స్థాపించిన వారి ప్రతిభ హెచ్చును. ప్రజలకు పాలకులపట్ల సదభిప్రాయము వర్ధిల్లును. పాలక పాలితులకు సాహచర్య భావము దృఢపడును.

—:~:—

నంద్యాల మ్యునిసిపలు సంఘము.

ఈ సంఘమునకు దేశ పాండ్య సుబ్బారావు గారు అధ్యక్షులు. ఈ సభ వారిచే 1916-17 సంవత్సరమున 22 సభలు జరుపబడినవి. నియమితసంఖ్య రాక ఏసభయు నాపివేయ బడలేదు. ఈ సంవత్సరమున రు 99007-5-5 లు ఆదాయమును, రు 38733-7-3 లు వ్యయమును గనుపట్టుచున్నవి. మ్యునిసిపలు సంఘమువారు 6 ప్రాథమిక పాఠశాలల భరింపుచున్నారు. ఏడులలో మురుగునీరు బోవుటకు డ్రైనేజుల గట్టించుటచే ఏడులవైఖరి మార, పరిశుభముగ నున్నవని యధ్యక్షులు వ్రాయుచున్నారు. ఇంటియగాక, జనులు మ్యునిసిపలు ఆవరణము నాక్రమించకుండ, డ్రైయనులు సరిహద్దులుగ గూడ నుపయోగపడుచున్నవని దెలుపబడినది. రోడ్లకై నూటికి 64 వ వంతున ధనము వ్యయపరుపబడినదని నివేదికమున దెలుపబడినది. ఈ వత్సరమున అంటు వ్యాధు లెవ్వియు నాపుమున వెలుపడక బోవుట పురవాసుల భాగ్యము. వైద్యాలయము ప్రజలకు మిక్కిలి యుపయోగకరముగ నున్నదని దెలియుచున్నది. నంద్యాల వెలుపలి ప్రజలనేకు లీ వైద్యాలయము నుపయోగించుకొను చుండుటచే, సర్జను జనరలుగార్లట్టి వారి సంఖ్యను ప్రచురింప వలయునని కోరిరి. అపుడు జిల్లాబోర్డు మ్యునిసిపలు సంఘమునకు తగిన సాయము గావించుటలేదని వ్యక్తము గాగలదు. ప్రభుత్వసభ్యులు మ్యునిసిపలు సభలకు, సరిగ నేతొరుటలేదని, ప్రభుత్వము వారు కలెక్టరు గారిని హెచ్చరింపుచున్నారు. ఉద్యోగు లీ విషయము గమనించెదరు గాక!

భారతీయులకు వైద్యములయందు కమిషను ఉద్యోగముల నియమలినదనియు, ఇండియా సేనలలోని ఆంగ్లవైద్యుల ద్యోగుల కెట్టి శిక్షణ మొగగబడుచున్నదో కమిషను ఉద్యోగములకు పడసిన భారతీయులకు గూడ ఎట్టి శిక్షణ మీయవలసినదనియు పార్లమెంతు సెక్రటరీగారు ముందు జరుగబోవు సామ్రాజ్యశాసనసభయందు భాను బహద్దరు మీయాసు మహామ్యుడుగారు ప్రవేశ పెట్టుదురు.

వర్తకులు స్వంతముగ నింగ్లాండు దేశమునకు జననవార నెనుమతిచేయ గూడదని ఫిరకరిమానము 26 తేదీని నాణిజ్య పారిశ్రామిక శాఖవారు ప్రకటించి యున్నారు. కాని అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్తకులు స్వంతమున నెలకు 8 పేల టన్నుల నారను పంపవలసియుండునని స్ఫురించుచున్నది. ఓడలులభ్యమైనచో వర్తకు లింతవార నెనుమతిచేయ వచ్చునని వార్తాస్థానమువారు ప్రకటించిరి.

విరోధామహాసంగ్రామము

షుకోమినపువైని కేసు-యుద్ధరహస్యములను శత్రువులకు వెల్లడించుట.

(1)

ఇటులీ వారి విజయము - జాజ్జీ చక్రవర్తి గారు ప్రశంసించుట.

—(2)—

రష్యానైనికస్థితి సంతాపకరము - కార్మిలిపుగారి ప్రకటనము.

(3)

(రైలు రు విజస్సీ.)

ఇంగ్లండు

టాంకుకటాలము.

లండను, ఆగస్టు 28:— టాంకుపటాలమునకు వెళ్లు మిక్స్టరు ప్రభువుగారు సెండ్, ఇక్కడ మేండుగ నియమించబడిరి.

అంతర్జాతీయమండలి సాంఘికవాదుల సమావేశము.

లండన్, ఆగస్టు 28:— అర్థరూపాయల సహకార ఆధ్వర్యమున కేంద్రీయజనలండనులో అంతర్జాతీయమండలి సాంఘికవాదులు కార్మికవాదులను సమావేశమగుదురు. 2, 3 వంతు ప్రతినిధులు బిటిషువారు. వారిలో చాలమంది క్లాతివాదులు. ఒకడు దక్షిణ ఆఫ్రికా దేశీయుడు. పరాసు ప్రతినిధులలో ముందుకుండుమంత్రికూడ కలడు. ఒండొరలు ఏకాభిప్రాయాలగుదురని ఎంతమాత్రము నమ్మకము లేదు.

ఫ్రాన్సు

వైప్రెసుదగ్గర పరాసువారి పురోగమనము

లండను, ఆగస్టు 28:— నేటి రాత్రంతయు వర్షించినది క్లిష్ట మార్గము పేగుగారు ప్రకటించిరి. ల్యాంజిమార్గమునకు తూర్పుగను, ఆగ్నేయముగను మధ్యాహ్నముందు మేము ముట్టడి నల్పితిమి. మొదట మాకు లాభకరముగ నుండెనని తెలియుచున్నది. తెన్నుకు తరముగ మేము శత్రుదాడులను విఫలముగా విలించితిమి. మావైమానికులు తీవ్రముగ దాడినల్పిరి. శత్రువుల శతశిక్షిదళములమీదను, ఆహార పదార్థములుగల కొట్లమీదను కాల్పులములమీదను మా వైమానికులు మరఫ్ఫిరంగుల చే ఆగ్నిబావులను కురిపించిరి. శత్రువులకు నష్టము కలిగినది. శత్రు వైమానికులు కూడ లెలపడిరి. 4 శత్రువిమానములను నేలగూల్చితిమి. 3 డెంట్రి క్రిందకు బాగదోలితిమి. మావిమానములు రెండు కాన్పించుట లేదు.

పరాసువారి విజయవర్ణన.

లండను, ఆగస్టు 28:— బూమాంటు గ్రామము దుర్భేధ్యమగు ఒకదుర్గమని కల్పించుచున్నారు. గ్రామము కాగ్నేయముగ అటవీకలదు. దీనికి పురోభాగమున అటవీతో కూడుకొనెన వేరు కొండగలదు. ఈ కొండలమీద ఇదొక్కటియే ముఖ్యస్థానము. ఉదయమగుసరికి ముట్టడి ప్రారంభమయెను. రెండు ప్రక్కలనున్న వైనికలును తామనుకొన్న స్థానముల చేరిరి. బూమాంటు గాజవీధిని, క్యాంబ్రెటగు రస్తాను బామ్పు అటవీ వరకు పరాసు వైనికలు సమీపించిరి. పాసెను అటవీదగ్గర మరఫ్ఫిరంగులచే మధ్యభాగమున కొంత కాలము యుద్ధమాహింయినది. కాని మధ్యాహ్న మగుసరికి బూమాంటు అడవియంతయు పరాసువారి స్వాధీనమైనది. శివ్రైలువరకు వ్యాపించియున్న కొన్ని ప్రదేశములు కూడ లభించినవి. ఈవిజయముగల చిత్రమేమన:— పరాసువారు తాము ఎక్కొన్న క్రొత్త ప్రదేశములను బలపఱచుకొనెదరని ఎల్లవారును అనుకొనిరి. వారెవరును ఈయుద్ధమునకు దిగరని నిశ్చయించుకొనిరి. అట్టి యెడల పరాసువారిట్లు సమరమునకు దిగి దిగ్విజయము గాంచిరి.

అంగ్ల సేనల పురోగమనము.

లండను ఆగస్టు 28:— నిన్నటిదినమున మేము శత్రువుల నెదుర్చు, తీవ్రమగు యుద్ధ మారంభమయ్యె. మాపంతులను 2 వేల గజములవరకు విడిచియున్నట్లుకొన నవకాశము గలిగెనా. ఇంతియగాక జర్మనీలమూడవభాగమున కొన్ని చోట్లకు మాకు ప్రవేశము లభ్యపడినది. వైనికలు రెండుసార్లు ఇన్వర్సెను అడవిని ముట్టడించెనుగాని ఫలితము లేకపోయెను. శత్రువైనికల సేనలను మేము కైవీల సెనర్వీలీ మని సర్వోత్తము హెయిగుగారు ప్రకటించిరి.

జర్మనులు ప్రతియుద్ధము లొనర్చలేకుండుట.

లండను, ఆగస్టు 28:— ఇటీవలి యుద్ధమున జర్మనులు తగినంత సేనతో ప్రతియుద్ధ మొనర్చలేకున్నారనియు పరాసు వారి నెదిరి పోరలేకుండెదనియు పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమందున్న రూటరువిలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు.

భయంకరముగు ముట్టడి

లండన్, ఆగస్టు 28:— ముఖ్యముగ 304-వ కొండకు తరముగ ముఖ్యము వామపార్శ్వమున ఫిరంగులతో తీవ్రముగ పోరుజరిగినది. ఘోరముగ వైకొన్న మా స్థానములను ముట్టడించుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించలేదు.

రష్యా

రష్యావారి యాధికములు

మాస్కో, ఆగస్టు 27:— ఆర్థికమంత్రి నెక్రసోవ్ గారు ఆర్థికస్థితిని గూర్చి మాస్కో సభయందు నిష్కపటముగ వచించిరి. నోట్లధికముగ చెలామణి యగుచున్నది. వేనుకటికంపై నిపుడు పాలకవర్గమున కగు ఖర్చు లధికమైయున్నది. ఉద్యోగుల సంఖ్య యధికమై ఆదాయములు స్వల్పమగుటచే ఆర్థిక స్థితి సంభవించినదని యాధికమంత్రి చెప్పెను.

వెనుకటి యుద్ధమంత్రి

విచారింపబడుచుండుట

వెట్రోగ్రాడు, ఆగస్టు 27:— వెనుకటి యుద్ధమంత్రి జనరలు సుకోమివాక్ విచారింపబడుచున్నారు. విచారణ యందు “మీ కెంతయో స్థి గలద”ని ప్రశ్నింప తమయొద్ద నాలుగులక్షల రొబిన్ను వనియు తమ భార్య కొకవయ్యెన యా స్థితదనియు సేనాని తెలియపరచెను. నూటముప్పది మంది సాక్షులలోను ఆరువదిమంది “తాము కొర్రుకువచ్చి సాక్ష్యమిచ్చు వీలులేదని చెప్పిరి. వాయిదా వేయవలసిన దని ముద్దాయిపక్షమున కొరబడెను గాని కొర్రువారికొరకను నిరాకరించిరి.

పూర్వపు రషియా యుద్ధమంత్రి విచారణ

వెట్రోగ్రాడు, ఆగస్టు 28:— వైరులి రంగమున పూర్వము సేనానిగ నున్న జనరలు ఐదునావుగారు ఎం. సుఖోమిలి నాపుగారి అధికారము క్రింద యుద్ధ రహస్యము లన్నిటిని వెట్రోగ్రాడునుండి వార్తాద్యంగా బెర్లిను వియన్నాకు తిన్నగ తెలియజేసినది ఎం. సుఖోమిలి నాపుగారి విచారణ సమయమున ప్రకటించిరి. డిప్యూటీ డైరెక్టరు లగు జనరలు వెనివిగారు సుఖోమిలి నాపుగారు గొప్పగొప్పకొటల నన్నిటిని నాశనము జేసెదని పలికిరి. ఇట్టిపని కూడదని ఆక్షేపించిన వారి నందరిని బర్తరపుజేసిరి. పూర్వపు బారుగారికి ఎం. సుఖోమిలి నాపుగారి రెంతచెప్పిన అంతయెగాని వారు స్వతంత్రముగ చేయునదొకటియు కూడ లేదని తెలియజేసిరి.

రుష్యా రంగమునకు జపాను సేనలు.

శత్రువులు ప్రజ్వలంపజేయు వదంతులు

లండను, ఆగస్టు 28:— జపాను వైస్రములు రుష్యా రంగమునకు వచ్చునని పేరుననగరమున వదంతులు వెక్కులు బయలుదేరినవి. ఈవదంతులకు వైరులి కారకులని విశ్వాసము కలదు. ఏ యుద్ధేతముతో వీరిట్టి వార్తలను ప్రజ్వలంప జేయుచుండిరో తెలియకున్నది. ఈవార్తల సత్యములు తెలిసిన నోడనే దేశమున కొంత యాశాభంగము గలుగ గలదని వీరి యుద్ధమమై యుండవచ్చును. యుద్ధమున తమ తమ భాగమును గూర్చి మిత్రమండలివారి దేశములయందు చర్చ లుభ్యనింప జేయుట మున్నగు నద్యుపాయములే శత్రువు లిట్టివార్తలను ప్రజ్వలంప జేయుచున్నారు.

అందోళనకారులు.

సమ్మెకట్టు ప్రయత్నములందు విఫలమగుట

వెట్రోగ్రాడు, ఆగస్టు 28:— వెట్రోగ్రాడులో నున్న కర్మాలయములందు పనిచేయు వారందరిని సమ్మెకట్టుదని మాస్కోలో కొంతమంది అందోళనకారులు ప్రాత్నిపించిరి. కాని విఫలమైరి. కొన్ని కర్మాలయముల తప్ప తదితరకర్మాలయములందు నిరభ్యంతరముగ పని జరుగుచున్నది.

మాస్కో సభ

లండను ఆగస్టు 28:— రషియా వైస్రములు నీతిబాహ్యమై మెలగుచున్నవనియు వానిని సక్రమశిక్షకు లోబరచి ఋజుమార్గమున ప్రవేశపెట్టు బద్ధతులగుర్చి జనరలు ఇన్సిమో కార్మిలాపు గారు నువ్యక్తముగ పలికిరి. ఇదియే మాస్కో సభలో గమనించవలసిన విషయము. క్రమశిక్షకు ఉరిశిక్షయే ప్రధానము. వారు ఇంతకంటె కఠినమగు శిక్షను విధించవలెనని నుడివిరి. ఆగస్టులో కొంతమంది వైనికులు తమ ఉద్యోగస్థలను చంపించుటకు గుండుచే కాల్పుబడిరి. అప్పటినుండియు ఇట్టి దురాగతములు నిలిచిపోయినవి.

వివాదకరముగు ఉపన్యాసము

ఒక వైబీరియను తుపాకుల దళము రైగా రణముఖము నుండి ద్రోహబుద్ధితో పారిపోయెడి. ఇందులకు ఆపటాలమును నిర్మూలము చేయవలెనని ఉత్తరువుచేయుటచే వెంటనే మరల ఈపటాలము సేనలలో చేరెను. మనమిపుడు కేవలము ఆరాజకులతో పోరుచున్నార చని కార్మికుగారు తెలియజేసిరి. రణరంగమున స్థితిగతు లెంత మాత్రమును అనుకూలముగ లేకుండుటచే గెలిపియా అంతయు మన స్వాధీనమునండి తొలగిపోయినది. బుకోవి నాను కూడ మనము నష్టపోతిమి. ఇటీవల మనము వైకొనిన జయములుకూడ నిర్దళకము లాయెను. అనేకచోట్ల మన సరిహద్దులను శత్రువులు దాటిపోయిరి. దక్షిణభాగము దున్న ఫలసామగ్రి మరరాష్ట్రము లిపుడు అపాయకరముగు స్థితియందున్నవి. శత్రువులు రుమేనియను వైస్రములను నిర్మూలము చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. రైగా దగ్గర శత్రువులు అతి సమీపములో పోరుచున్నారు. మన వైస్రములు రైగా మార్గమును కాపాడని వో వెట్రోగ్రాడు లో నిరాటంకముగ జర్మనులు ప్రవేశించగలరు. సాంగ్రామిక విషయముల నెరుగని ప్రజలిట్లు చేయుటచే వైస్రములు నీతిబాహ్యములై యున్నవని యు ఇట్టి దురాచారమును త్వరలో యాపు మాపుటకు ప్రతిక్రియల నరయవలెనని కార్మిలాపుగారు నడిచిరి. ఉద్యోగస్థులకు ఎక్కువ స్వాతంత్ర్య మొసంగవలయును. నాక్ కమిషను ఉద్యోగస్థులకు కూడ ఎక్కువ యధికారమియవలెను. వీరి జీతము సహజ హెచ్చింపవలెను. నాయకుల ఉద్యోగవిషయములందును సమరకార్యములయందును పటాలపు సంఘమువాకి ఎట్టి సంబంధమును కూడ ఉండకూడదు.

అమెరికా

అమెరికావారి సందేశము

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 28:— కెరెన్స్కిగారి యుపన్యాసమున వెల్లడియైన రుష్యాదొరతనము వారి భావము లిచటి యుద్యోగులకు సద్భావముల గలిగించినవి. అమెరికా వారు తమ వీలగు ప్రతిసహాయము రుష్యావారి కొనర్తురని విల్సను గారు మాస్కో సభకు తెలియపరచిరి.

మిత్రమండలివారు-రెడ్ క్రాసు సంఘమువారి సాయము

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 28:— మిత్రమండలి వారికి రెడ్ క్రాసు సంఘమువారు చేయుచున్న సరఫరాలను బాగ్రతగ నందుకొనుటకు ఒక సిబ్బందిని ఏర్పరిచిరి పొగయోడ సంఘమువారు మిత్రమండలి ప్రభుత్వమువారును వీరై నంతవరకు ఉచితముగ సాయము వేసికొనుటకు తమ పొగయోడలలో తా విచ్చుచున్నారు.

ఎగుమతులు

తటస్థదేశములకు ఏవస్తువులు ఉత్తరువు (రై సెన్సు) లేకుండగ ఎగుమతి జేయకూడదని ప్రెసిడెంటు విల్సను గారు ఉత్తరువుజేసిరి. ఎన్నిధమునను అమెరికావారి వస్తువులు జర్మనులకు లభించకూడదని విల్సనుగారు ఖండితముగ తెలియజేసిరి.

ఇటలీ

అస్ట్రోమెట్రీ తిరోగమనము

ఇటలీ వైమానికులు వెన్నంటుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—యిరానవానాలోయను చాల చోట్లు మే మాక్రమించుకొంటిమి. దాని నిపుడు అస్ట్రోమెట్రీను బంధించిన తరువాత ప్రయత్నించుచున్నారని ఇటలీనిలేఖకులు తెలుపుచున్నారు. ఇటలీ వైమానికులు తిరోగమనము గావించుచున్న అస్ట్రోమెట్రీలకు మరంత చీకాను కలిగించుచున్నారు. బండ్లతోను, కాల్బలముతోను నిండియున్న రస్తాలను మరఫలించుటలో కాల్బులతోను.

ఇటలీవారి ముందు కేగింపుకు అస్ట్రోమెట్రీ మొండిగ పోయి.

బ్రిటన్, కితభూమి విడుదల ఇటలీవారు ముందు కేగింపుకు జేయుటకు అస్ట్రోమెట్రీనును తమ మూలబలముల నన్నిటిని రణరంగమున ఒకేసారి మొండిగైత్రముతో వినియోగించుచున్నారని ఇటలీనిలేఖకులు తెలుపుచున్నారు. గోరీజియాకు ఈశాన్యమున వరలించిన వైద్యములను ఫిరంగులను పూర్తి చేసికొనుటకు అస్ట్రోమెట్రీనును ప్రయత్నించుచున్నారు.

యధాశక్తిగా బ్రయత్నిస్తే ముట్టడించుట.

ఆగస్టు 10 వ తేదీన ఇటలీ యధాశక్తిగా 4 బ్రిటిషు నౌకలతో బ్రయత్నిస్తే ముట్టడించి 16 మైళ్ళదూరము 15 అంగుళముల పెల్లులను వెదజల్లినది.

మాంటిస్టాలోను 3 మారులు ముట్టడించుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—స్పెన్సింగ్ జూన్ 7 గంటలకు మూడు ప్రక్కలనుండి ఫిరంగులతో ముట్టడించినపిదప ఇటలీ వైద్యములు మాంటిస్టాలో వై తలపడి దొమ్మిదేసెనని పెరిస్ నలుగిట్టుచు గారు వ్రాయుచున్నారు. 10 గంటల సమయమున కెక్స్ బ్రాకి త్రవ్వముగల పతాకమును విరాజిల్ల జేసిరి.

ఇటలీవారి విజయములు.

జార్జి చక్రవర్తి యభినందనములు.

లండన్, ఆగస్టు 28:—గతవారమున నిటలీవారు శత్రుల నోడించి వారి కనేకమును నష్టములను కలిగించిరి. ఈ విజయములకు శ్రీ జార్జి చక్రవర్తి ఇటలీరాజు సభినందించుచు యధాశక్తిగా వైద్యములను దాండ్ల యధాశక్తిగా నిటలీవారికి సహాయ మొనర్చుగలిగినందులకు తమ సంతసమును దెలిపి రని వార్తాస్థానము వారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీవారి పురోగమనము

లండన్, ఆగస్టు 28:—పాసిజావీతభూమిపై నిటలీ వైద్యములు ముందుకు పోవుచున్నవి. ఇటలీవారి వైద్యములు శత్రువుల కతిసమాపమున నున్నవి. ఆచుటచుట్ట ముట్టడుల జరగినందున మాకు మరకొన్ని స్థానములు లభ్యమైనవని ఇటలీ వారి యుద్ధోగము ప్రకటించిరి.

చీనా

హొంకాంగులో నిర్బంధక సైనికత్వము

సంగ్రామము జరుగు నంతవరకును సంగ్రామానంతరము ఆరు మాసముల వరకును నిర్బంధక సైనిక శాసనము ఆమలులో నుంచవలెనని వార్తలు లాంగుగు గారు హొంకాంగు గవర్నరుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

బెలియము

బెలియములు, స్టాకోముసభ

బెలియముల నిరాకరణము.

లండన్, ఆగస్టు 28:—స్టాకోముసభకు వెళ్లవలసినదని జర్మనులు బెలియమున సాంఘికవాదులను నిర్బంధించుచున్నారు. ఈవిషయమును గూర్చి నిశ్చయించు సభజేసికొన ననుమతిచిరి. సభకు 500 నుండి సాంఘికవాదులు వచ్చిరి. ఆంగ్ల పరాసు ప్రతినిధి లాసభకు వెళ్లినను తాము పోనిశ్చయించుకొన లేదని సభలో తీర్మానింపబడినది.

బెలియము బ్యాంకులు.

జర్మనుల ఉత్తరపు.

లండన్, ఆగస్టు 27:—మూల్యము తమవస్తువుల నన్నిటిని బ్రుస్సెల్సు నగరమునకు మార్చవలసినదని తాముమాట్రాలుబ్యాంకులకు తీరు వొసగ్గొని జర్మనులు బెలియము దొరతనమువారికి తెలియజేసిరి.

కెనడా

లెన్సుదగ్గర కనేడియను విజయము

అట్టావా, ఆగస్టు 28:—కనేడియను సైనికుల ఆకుం తల విక్రమమును కొనియాడుచులెన్సుదగ్గర కనేడియను శత్రువుల నోడించి దిగివచ్చుచు గావించినందులకు ఆభివేక్షముల కాగ్యదర్శి డేవెల్ మైస ప్రభువు గారికి అభినందన వార్తనంప తిరుగ వారిట్లు తెలిపి నుండిరి:—మీరు దయతో పంపిన తలలి వార్త ఇదట ఎల్లవారికిని ఆనందకరముగ నున్నది. ప్రతివాని మనమున సంతసమును కలుగజేసినది. మేముదరము మీకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ పంపు ఈతంటిని ఆమగ్రహించవలెనని కోరుచున్నాము.

మా కనడా సైనికులు నిరుపమాన బలపరాక్రమములతో మన మిత్రమండలివారితో పోరినందులకు మే మొత్తమును ఉద్బోధించుచున్నాము. సంగ్రామమున విజయము లభించు వరకు మేము మిత్రమండలివారితో పోరి తోడ్పడెదము.

కెనడా సైనికుల పీఠాచరములు.

అట్టావా, ఆగస్టు 28:—కనడాలో ఆహారము కఠిన్యమునకుటచే ఏప్రిలునుండి కనడా సైనికులకు పిత్తచను పోచ్చించబడినది.

కెనడా రాష్ట్రమున ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము.

హైందవులకు వోట్లు.

అట్టావా, ఆగస్టు 27:—సైనికుల వోట్ల బిల్లు ప్రజల సభయందు దాఖాదితమైనదని చెప్పవచ్చును. కనడాలో వైద్యమున జేరి, యుద్ధభూమియందున్న సైనికుల కందరమును ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము నీ బిల్లు ప్రసాదించుచున్నది. బ్రిటిషు కొలంబియా కనడా రాష్ట్రములలో నున్న హైందవులకు ఎన్నిక స్వాతంత్ర్య మియబడినది.

ఆంగ్ల రాష్ట్రమునకు

కెనడావారి ధనసహాయము

అట్టావా ఆగస్టు 28:—ప్రజల సభయందు ఆర్థికమంత్రి వైటుగారిట్లు తెలియజేసిరి:—ఆంగ్లేయుల ఆయుధ సామగ్రి వృద్ధి నొందుటచే కనడావారు కొన్ని విధముల ఆయుధసామగ్రిని తయారుచేయుట మానిరి. మరి కొన్ని విధముల ఆయుధములను స్వల్పముగ చేయుచున్నారు. జులై ఆగస్టు నెలలలో కనడావారు ఆంగ్ల రాష్ట్రమునకు 1,40 లక్షల పౌనుల నొసగి యున్నారు. డిసెంబరు మాసమువరకును మాసమునకు 50 లక్షల పౌనుల చొప్పున నొసగుచుందురు. ఇంతయుగాక ఆగస్టునెలలో ఆహారపదార్థముల కొనుగిమిత్తమై కనడావారు ఆంగ్లేయులకు ముప్పది లక్షల పౌనుల నొసగి యున్నారు. కనడావారి వైద్యముల కగు యుద్ధవ్యయములను సామ్రాజ్యదొర తనమువారు భరించుచున్నారు.

జర్మనీ

జర్మనీవారి విదేశ కా ర్యాలయము

అమ్మెన్, ఆగస్టు 28:—విదేశ కా ర్యాలయ సహాయకాగ్యదర్శి స్ట్రుముగా రెన్స్ట్రుమెయందుటలనన నెలవు దీసి కొనియున్నారు. ఈతడు నుకల తన యుద్ధోగమును స్వీకరించునో, స్వీకరింపజో స్పష్టముగ తెలియను. వీరి స్థానమున నిపుడు జేనా బుస్సెచుగారు పనిచేయుచున్నారు.

జర్మనీ స్థితితులు.

తునానుచేతను జర్మనుల ఆ పూర్వమును లేఖాపరిశిల నమచేతను తిరివాల్సలు ప్రతిదేశమునకు సకాలమున పోవుటకు వీలులేకుండుటంచే జర్మనీలో స్థితితులు తెలియుటకు వీలులేకుండును. జర్మనుప్రధాన మంత్రిగారు చేయవలసిన ప్రథమకార్యము పోవుగారి తేఖకు బదులు సంగటు యొ నిశ్చయించబడినది. నెత్తయముగ దొరతనమువారి చిత్తు సమాధానము ఆనగరమును మార్పులనిమిత్తము చాక్సిలరు గారికి పంపబడినది. రిచిస్ట్రాగులో 7 గురు సభ్యులును, సాంఘాతికసభ్యులు 7 గురును ఈ విషయమున ఎట్టి పనిచేసెదలో ఇదివరకే ముగియి తెలిసినవిషయము. ఈ ఏర్పాటు లన్నియు నాటకమువంటివి. రిచిస్ట్రాగువారి కెట్టి లాభమును కలుగనేరదు. వాని సమాధానపరచుటకై ఇట్లు చేయబడినది. అంతయుగాని పోరాడుతారు.

ఫోర్టు సెంటుజారి గెజెటు.

(28-8-17)

లోకము మ్యానిసిపలు డిపార్టుమెంటు

నూనేపల్లి నారాయణరావుగారు అనంతపురము జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నేమింపబడిరి.

గాజయ్యరాజుర్లు నిల్లియమ్మ, వెణుతురుపల్లి వెంకట్రావుగారు, కొర్రాపుట్టి జిల్లాబోర్డుకు సభ్యులు.

ఆగ్రాట్లు పుణ్యకోటి మొదలియారు గారు బరంపురము పురపాలక సంఘసభ్యులు.

వి. అప్పన్నకాశ్రీగారు పల్నాకిమిడి పురపాలక సంఘ సభ్యులు.

అల్లాబాబ్ మొయి ముహిఉద్దీను చాపేయి గారు గుత్తి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కాసులజేబి వెంకటకృష్ణరెడ్డిగారు బరంపురము తాలూకా బోర్డుకు.

ఆత్మకూరి సీతారామయ్య శ్రేష్ఠిగారు బరంపురము తాలూకాబోర్డు.

కల్లిచిట్టి అబ్బాయిగారు ఏలూరుతాలూకా బోర్డుకు.

సింగంశెట్టి శేషయ్యగారు దోమతాలూకా బోర్డుకు.

బుడ్డ పెద్దరాయరెడ్డిగారు కొయిల నంతు తాలూకా బోర్డుసభ్యులు.

చేబాలసుబ్బారాయుడు, మజ్జగబలరాయరెడ్డి, అన్నదేవల గోపాలరెడ్డిగారు నెల్లూరు పురపాలక సంఘసభ్యులు.

గాడేపల్లి వెంకటసుబ్బ అయ్యురగారు పెనుకొండ తాలూకాబోర్డు సభ్యులు.

నెలమూరు అప్పన్న కాశ్రీగారు శ్రీ కాకుళము తాలూకాబోర్డు సభ్యులు.

ఎమ్. నీల్వాసతి గారు నాయుడు, ఆర్. సుబ్బారామయ్య పంతులుగార్లు గూడూరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులు.

హోను డిపార్టుమెంటు (జుడిషియల్).

కాకినాడ సబ్జడ్జి నేటు జడ్జి తిరువల్లూరు స్వామినాథ త్యాగరాజ అయ్యురగారికి జూలై 31 తేదీ ఒకమాసము దినములు ప్రివిలేజీనెలరు.

వీరి స్థానమున జిల్లా ముగవము కనకాపల్లి రంగనాయకులు నాయకుగారు సబ్జడ్జి నేటు జడ్జిగ నేమింపబడిరి.

లింగరాజు వెంకటసుబ్బారావు, కె. బంగారాజునాయకు, కొరసాటి పిచ్చయ్యగార్లు బెజవాడ స్పెషలు మేజిస్ట్రేటులుగ నియమింపబడిరి.

రివెన్యూడిపార్టుమెంటు

ఆరవగ్రేడు డిప్యూటీకలక్టరు డి. వి. శ్రీకాంతయ్యగారి కొక యూరువారములు ప్రివిలేజీనెలరు. రివగ్రేడు డిప్యూటీ కలక్టరు వి. రామకృష్ణయ్యపంతులగారికి మరి పదిదినములు నెలవీయబడినది.

నిద్యాకాశ

వి. లక్ష్మీనరసింహుగారు బందరు రేంజిస్ట్రార్లుగా సముచితస్థాయి ఇనస్పెక్టరుగ నేమింపబడిరి.

స్థానము సభ

ప్రాచ్యదేశ ప్రతినిధులు

స్థానము జూలై 1:—ఈజిప్టు పారసీకములలోని ప్రజాప్రభుత్వవాదులలోను ఇండియాలోని విప్లవ సంఘములతోను టర్కీలోని కార్మికసంఘములతోను దచిస్కాండినేవి యా సంఘమువారు సంప్రతించిరి. ఈ వాదులు సంఘములను అంతర్జాతీయ వర్గమున చేరినవి. గావు. ఈజిప్టును రాజకీయస్వాతంత్ర్య మొసంగవలెననియును పాసీకమును గూర్చిన ఆంగ్లదమ్మదేశముల సంధిని రద్దుపరచవలెననియును సంధిసభలో భారతీయులకు గూడ ప్రాతినిధ్యము నొసంగవలెననియును ఆయా దేశములవారు కోరిరి. రాష్ట్రాధికారులమును ధనాపరాధస్వీకరణమును కూడ దనురమ్మవారి నూచన ఆశియాఖండమునకు గూడ రక్షింపవలెనని టర్కీవారుచిరి. బెలియమును తిరిగి ఆ దేశముల కొనుగవలెననియును ఆదట ఆహారపదార్థముల సౌకర్యము నత్యధికముగ కలిగింపవలెననియును బెలియము స్థానము ప్రతినిధులు నడివీరని రైటరు రిచిస్ట్రార్లు వంపెనని మదరాసు ప్రెస్సుపత్రిక ప్రకటించినది.

వృత్తాంతములు.

నవంబరు మాసమున ఆ గాఖానుగా రిండియావస్తు రని బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

భూకంపము:—బర్మాలో ఘాయాడిన్ వద్ద గడచిన యాదివారము అర్ధరాత్రున భూకంపపు అదురు కలిగినదని తెలియుచున్నది.

మునిగోవులు:—కంగడేశమున ప్రియేత్ పురములో నొక బాలుడు తన ఇంటిపొరుగునే యున్న ఒక చిన్న గోతిలో వడి చనిపోయెను.

పురుష్యై గవర్నరుగారు:—వీరు ఉదకమండలము నుండి కూనూరుకు వెళ్లి అచ్చట క్లాక్ వ్యవహారములలో బస చేసిరి. వీరు చచ్చుట కొద్దికాల ముందేదరని తెలియుచున్నది.

మిసెలేనియస్ బ్యాండిట్ హైకోర్టు వశము పొంద పాకము ముడిచి శ్రీనివాసయ్యంగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్.) కాకినాడ మునశుకోర్టు మునశుగ నియమించబడిరి. వీరు తక్షణము పనిలో చేరవలెను.

కలక్టర్ల సమావేశము:—ఉదకమండలములో జరుప బడిన యీ సమావేశమునకు ఉదకమండలమునకు వెళ్లిన జిల్లా కలక్టర్లు నిన్నటి సాయమున (28-8-17) ఉదకమండలమును విడచి వెళ్లినది తెలియుచున్నది.

సంస్కృత కళాశాల:—కొచ్చిక్ సంస్థానములో జేసిన పట్టంబి గ్రామములో సంస్కృత కళాశాల భవనమును కట్టుటకు వ్యయమును ద్రవ్యములో సగము (10760 రూ॥ లు) సామూహిక ఇచ్చుటకు చెన్నపురి దొరతనమువారు అంగీకరించిరి.

లోకో గూఢచరించుట:—దొండెంటు గారు గత శనివారమునాడు జూనియి చేరి కార్మికులతో ముచ్చటించిరి. కార్మికుల కోరిక లామోదింపబడి వారి బాధలు నివారింపబడెను. హాలివాండ్ల 21 వ తేదీ ఉదయమున నుండియు తమ పనిపాటులు యారు కొనుచున్నారు.

బ్రహ్మసమాజ మతబోధకుని మరణము:—కలకత్తాలో వెల్లింగ్టన్ వీధిలో డాక్టరు బి. సి. రాయగారి గృహముందు న్ను బ్రహ్మసమాజ మతబోధకులగు కిరెండు కాంతిచంద్ర మిత్రగారు 80-వ సంవత్సర వ్రాయుచుండు గత మంగళవార ముదయమున కీర్తిశేఖరయిరి.

దొంగతనము:—కొచ్చిక్ మొయివీస్ ఆను మహమ్మ దీయ యవకు దొంగడు రాత్రులందు ఇంట్లో దొరబడి శ్రీ లను బాధించి ద్రవ్యము నహరించుకొని పోవుచుండుటచే వానికి 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధింప బడినది. వానిని తంజావూరు జైలునకు అధికారులు పంపుదురు.

ఎత్తునుండి పడిపోవుట:—కలకత్తాలో కట్టబడుచున్న గాయలు ఎత్తుచేరి భవనమునందు పనిచేయుచుండిన మేస్త్రీ యొకడు రమారమి 80 అడుగుల యెత్తుగల గోడపయినుండి నేలబడిన. గట్టిగాయములు తగులుటవలన అచ్చటివారు వానిని మోటారుబండిలో వైద్యశాలకు తీసికొని పోయిరి.

కనిష్టేబులకు ఖయరుశిక్ష:—కలకత్తాలో పోలీసు గార్డు లలో సొకవగు మహమ్మదు మసీదు అనునతడు సెలవులేకుండ గుమారు 10 దినములు నపుకరిమానివేసినందున అతనిపై సాక్షం టుప్రగారు కేసుచేసిరి. తనకా గార్డుపని మిక్కిలి కష్టముగా నుండెననియు తాను ఎప్పుడత పాటుపడలేననియు కనిష్టేబు మేజిస్ట్రేటు వారితో చెప్పెను. వారికి 7దినములు ఖయరుశిక్ష విధింపబడినది.

లాహోరు మేజిస్ట్రేటు ఎస్. ఎమ్. జేకబుగారు ఫేవాజి అబద్ హాగారిని అబ్దుల్ వలీక్ కామ్రాద్లకుగా నంగీకరించిరి కారు తత్కారణమున పత్రికాపకటన మారిపోయెను. జేకబుగారి యుత్తరపురు తిరుగ విచారింపవలసిన దని ఫిఫ్ థోర్టువారికి విన్నవించబడినది. విషయము చాల ప్రాముఖ్య మగుననగుటచేత న్యాయమూర్తి హాజరై గా రివిన్యూనుండి విడిచిపెట్టి తన మొదటిది.

లాటరీ:—పురుక్కోట ప్రేటులాటరీ ఫలితములు గా బోవు నెవ్రెంబరు 21 వ తేదీని తెలుపబడును. ఆ నెల 5 వ తేదీ వఱకు టికెట్లు విక్రయింపబడును. టికెట్టు ఖరీదు 2 రూ॥లు. 5000 టికెట్లుమాత్రమే విక్రయింపబడును. 361 బహుమతులు ఇయ్యబడును.

దేశరక్షక శాసనము:—బ్రిటిషు దొరతనమువారు యీ శాసనమును ఎంతకాలము హిందూదేశమున అమలులో నుంచిన అంతకాలమును మైసూరు సంస్థానమునందు గూడ నమలులో నికి తేజకుననియు సంస్థానమునందు నివసించు వారి కందరికిని ఈ శాసనము చెంగుననియు మైసూరు దొరతనమువారు ప్రక టించిరి.

దేశసంక్షేప అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ పటాల మునకు సంబంధించిన యొక మీటింగు 27 వ తేదీని కానింగు కళాశాలలో జరిగెను. గౌ. ఎస్. హెచ్. శ్రీమాంజీలుగా రుపన్యసించిరి. వీరు మాతనమరతుల నెరిగించుచు, నైస్యముల యందు చేరినవారు నెవ్రెంబరు 6 వ తేదీ లోపున తమ దరఖా స్తులను రద్దుపరచుకొనవచ్చునని చెప్పిరి. పిమ్మట గౌ॥ మీరా జామియల్లాజేగు మున్నగువారు రుపన్యసించిరి. సభ ముగియులో పున మరి నూరుగురు విద్యార్థులు నైస్యమున చేర దరఖాస్తులు పెట్టుకొనిరి.

డిసెంబరు 12-వ తేదీని జరుగు నుత్సవ సందర్భమున నీక్రిందివారు కార్యనిర్వాహక సంఘ ఉద్యోగులు. (వెసి డెంటు-మెయ్యప్పర్ల ప్రభువే, వైసువెసి డెంటు-భోపాలుజే గము, వెంటెంటు విల్లింగ్డను ప్రభువేలు, కవుంపెను గోనా ల్లాపె, మన్రో ప్రభువే; సభ్యులు-మెప్పన, బిడ్డాన, గెయిలు, రాబర్డుసను ప్రభువేలు, డబ్బు ఎమ్. హెయిలి. ఎస్. శ్రీ జరునతులు, రామ్మె, కార్మికు ప్రభువేలు; గౌ॥ కోశాధ్యక్షుడు-కెప్తాను డబ్బు, జె. లిట్లర్, సిమ్లా ఎలయన్సు; బ్యాంకు; సహాయకార్యదర్శి-కెప్తాను ఎల్. సి. స్టీవెన్సు; గౌ॥ కార్యదర్శి-ఇ. జె. బక్.

దేశ రక్షణ సేనలో చేరు నిమిత్తము దరఖాస్తులు పెట్టుకొన నిన్నటితో గడువు ముగిసినది. బంగాళా అస్సాము రాష్ట్రములు వెయ్యియందెనిమిదల జేర్చవలసిన దని యుత్తరు వైయుండెను. నిన్న మధ్యాహ్నము మూడుగంటలవరకు 1280 దరఖాస్తులు వచ్చినవి. వీరిలో 835 మంది ఆండరు గ్రాడ్లుయే టున్నారు. బంగాళా గుట్టపుదళమున చేర్చుకొనవలసిన దని 295మంది దరఖాస్తులు వరిసిరి. కలకత్తాలో లభ్యమైన రిక్రూట్లు ఇతర ప్రదేశములనుండి వచ్చిన రిక్రూట్లు, ఆందరును కలసి వైద్య పరీక్షలో నిరాకరింపబడిన వారు మినహాగా వెయ్యి మంది సైనికులు లభ్యము కావచ్చునని యనుకొనుచున్నారు.

బెంగుళూరు హత్యకేసు:—రామ్సింగు ఆను నొక చిత్ర లేఖకుడు ఒక సిపాయి భార్యను చంపివేసె ననియు, రామ్సింగును పోలీసువారు పట్టుకొని కేసుచేసిరినియు వ్రాయ బడినది. మరణించిన శ్రీయెట్టుండెనో తనకు తెలియదనియు, ఆమె మరణించిన దినమున తాను వెల్లూరునం దుండిననియు, చిత్రలేఖములు వ్రాయుటకు బెంగుళూరుకు వచ్చినప్పుడు తా నొక సహమ్మదీయ పాఠశాలయందు నిద్రించు వాడుక కల దనియు, తనకు వ్యతిరేకముగ ఇంతమంది సాక్షులు ఏ కారణ ముచే సాక్ష్యము పలికినో తనకు తెలియదనియు అతడు విచారణ కాలమందు జడ్జిగారితో చెప్పెను. కేసు విచారణ ముగిసి నది శిక్ష యంకను విధింపబడలేదు.

వ్యాసములకు బహుమతి:—కంగ్పూర్ పండితులును సంస్కృత విద్యాసాగరు లనబడు వారును పూనమల్లి గుండ వెళ్లదగిన తిరుమళిపై ఆను గ్రామమున నొక సంఘముగ నేర్పడి 'విద్యా ప్రపంచ సభ' యను పేరిట సొక సభను ఏర్పరచిరి. మూడుసంవత్సరములక్రిత మిగిలిన యేర్పడినది. సభ యేర్పడినది. మొదలు తగిన యంతములను గురించి మంచివ్యాస ములు వ్రాసిన వారికి ఈ సభవారు బహుమతుల సొసగు చున్నారు. అటులే యీసంవత్సరమున గూడ వ్యాసములు వ్రాసి పంపిన వో ఏ వ్యాస ము నీ వ్యాస ము బాగున్నదని సభవారికి తోచిన యావ్యాసకునికి సభవారు 10 రూ॥లు బహుమతి ఇచ్చెదరు. సంస్కృతమును ముఖ్యభాషగ చేయు విధానములు; శ్రీవిద్య, (బిటిషు పరిపాలనమువలని లాభములు ఈ మూడింటిలో జేసిని గురించియైన చక్కని వ్యాసమును సంస్కృతమున వ్రాసి టి.ఎస్. కృష్ణమాచారిగారు విద్యాప్రపంచ సభాధ్యక్షులు, తిరుమళిపై ఆని వ్రాసి బహుమానములను బడయగోరువారు వ్యాసములను పంప కలయును.

హోమురాలు పతాకము.

ఉదకమండలమున నున్న ప్రదే బిసెంటమ్మగారును వారి సహచరులును తమ మందిరమున హోమురాలు పతాకము నెత్తిరి. గానిని తీసివేయవలెనని ఉదకమండలము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు బిసెంటమ్మగారిని కోరెను గాని ఆమె అంగీకరించ లేదు. కాని మరల నందులను గూర్చి ఎట్టి చర్యయును జరుప బడలేదు. వారచటనున్నంతకాలమును పతాకదీపిక తేత్తబడు చునే యుండెను. ఆనారోగ్య కారణమున బిసెంటమ్మగారింట నుండి కోయంబుత్తూరునకు సహచర సమేతముగ వెళ్లిరి. అచట వారు తమ కొంగబడిన భవన ప్రాంగణమున మరల పతా కమును లేవనెత్తిరి. ఆదివారమునాడు సాయంతనము వరకును పతాక దీపికలు నిత్యమును ప్రాతస్సంధ్యా కాలములందు లేవ నెత్తబడుచుండెను. ఈపతాకము కొందరికికంటకముగనున్నది. కాన దీనిని తీసివేయవలెనని పోలీసు నూపర్వెంటు ఒక సభ ఇన సెప్టెంబరుచేత నిర్బంధితులకు వర్తమానమయెను. అట్లు దిండి వేయనివో నుత్తరపు పంపబడునని గూడ తెలుపబడినది. "ఉత్తరపు రానిండుని" ప్రత్యుత్తర మొసగుబడిన. సోమవారము నాడు మధ్యాహ్నము సుమారు 12 గంటల వేళ కొంతమంది సాయంధులగు పోలీసు భటులు భవనము మొపలచేరిరి ఒక సబు ఇన సెప్టెంబరు ఒక పాశ్చాత్య యుద్ధోగియును డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటును సబు మేజిస్ట్రేటును వచ్చి నోటీసు నంద చేసిరి. ఆ నోటీసును అంగుల కొంగబడిన ప్రత్యుత్తరమును నిన్నటి పత్రికలో ప్రకటింపబడినది. బిసెం టమ్మగారి లేఖను గొని డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు డిప్రెన్సుమేజిస్ట్రే టునొద్దకు వై సికిలు బండిమీద వెళ్ళి ఆలోచించి ఒంటిగంటకు మరలివచ్చి నిర్బంధితులు పతాకమును దింపివేయనివో పోలీసు వారు అగసరమైనవో బలిమి నుపయోగించి దింపివేసెదరని చెప్పెను. నిర్బంధితులు దానిని దింపసెల్లరైరి. పిమ్మట పాశ్చా త్య యుద్ధోగి సాయంధులగు పోలీసు భటులను పిలచెను. కాని ఈ చిక్కు నాకు కలిగింపకుండ మీరేదీంపిన బాగుండునని మరియొకసారి యతడు బిసెంటమ్మగారి నడిగెను. మీరేల దింపివేయగూడదు. మే మాపతాకమును మాధర్మ చిన్నాముగ భావించుచున్నాము. మీరు సైనికులు కాగా (అవును సేను సైనికుడనని ఆయుద్ధోగి చెప్పెను) అటులైన సైనికునకు తనపతాకము నందెట్టిభక్తి యుండునో మీరెట్టిగి యుండురు. మీ పతాకమును దింపివేయు డని మొరులు మిమ్ముల గోరిన మీ కెట్లులుండును అని అనిబిసెంటమ్మగారు నడిగిరి. పిమ్మట పోలీసువారు 1 గం. 22 ని.కు పతాకమును యిక్కడ దింపివేసిరి. వానిని వారు బండిలో వేయుచుండగ ముప్పురు నానుకులకును మరియొక నో టీసు ఆందఱేయబడినది. దీనినిగూడ నిన్న సీపత్రికయందు ప్రకటిం చితిమి. పిమ్మట పోలీసువారు పతాకమును కంబమును బండిమీద వెక్కించుకొని దానిని పరివేక్షించి వెడలిరని. వి. ఆర్. సమంతుగారు న్యాయండియా పత్రికకు వ్రాసిరి. దీనిని గూర్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో చర్య జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

మతియొక బ్రాహ్మణ బారిష్టరు.

చిత్తూరు గవర్నెంటు వక్త్రాలు గావునహమాద్ బి. సి. రాఘవయ్యగారి క్షేప్తపుత్రులగు శ్రీయుత బి.సి. శంకర నారాయణఆను నతడు గడచిన 23వ తేదీ విధ్వాండునుండి బాం బాయి మార్గంబున చిత్తూరికి మరలివచ్చెను. అచ్చట బారిష్టరు పరీక్షను పూర్తి చేసుకొనిరి. బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి ఆను తరగతుల పరీక్షలలోను జయంబు సెంది కొన్ని బహు మానములున్న బడసి మిక్కిలి ఖ్యాతితో వచ్చియున్నారు. కడచిన 1914 వ సం॥ నెవ్రెంబరు నెలలో చిత్తూరునుండి బయలుదేరి యీ మూడు సంవత్సరంబులున్న విధ్వాండులో నులభముగా గడపి అచ్చట "ఆఫీసర్సు వాలంటియరు కోరు" అను సంరక్షణిక సేనలోను జేరి కొంత రణరంగపునిద్యము నవలంబించి యున్నవారు. చిన్న కుసున్నువారుగా నున్నప్ప టికిని మంచి నడవడికలున్న మోగ్యతయును గల్గి సులభము గానున్న పరదేశాచారములంబడయక వాట్లలోగల మోగ్యం బులను మాత్రము కొని యెక్కువ శ్రేయస్సుతో వచ్చి యున్నారు. ఎన్ని పరీక్షలు సీపలోజయించినను మన చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయములో "ఇంటర్మీడియటు" తరగతియందు ఓడినవారేను! ఇదియు నొకవిచిత్రంబే! మధుపానము గాని మాంసాదులుగాని ఉపయోగించినవారు కారు.

వీరిరాకను యెదురుజూచుచు నుండిన వీరి తండ్రిగారు ను అనేకగొప్ప చిత్తురవాసులును మిత్రులును గడచిన 23వ తేదీ గుంటే ప్రేషనులో వీరి రాకనుజూచి మిక్కిలిసంతోషి. గలవారయిరి. ఒకమిత్రుడు వీరికి పూలహారమువేసి సంతోష. ముతో నుపచరించిరి.

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్తవకీలు:—ఎల్. వేంకటసుబ్బయ్య గారు నిన్నటిదినమున (28-8-17) హైకోర్టు లక్ష్మీకొనబడిరి.

కాంగ్రెసుసభాధ్యక్షులు:—అనిబిసెంటమ్మ గారి నింతవరకు ఏడు రాష్ట్రముల వారు నియోజించిరి. బంగాళము వారి భావము మాత్ర మింకను వెల్లడి కాలేదు.

భగవద్గీతోపన్యాసము:—చింత్రాడిపేట నుండు వారి వీధి నెం 30 వ ఇంటిలో ఈ నెల 30వ తేదీనాయం కాలము 6-45 నిమిషములకు మధురవాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ గణేశశాస్త్రిగారు భగవద్గీతోపన్యాసమును చేసెదరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను:—కార్పొరేషను సభ్యుల సమావేశము పెద్దెంబరు నెల 5వ తేదీ బుధవారము నాడు సాయంత్రము 5 గం 15 నిలకు రిఫను మండలమున జరుపబడును.

మయూరకంపెనీ:—ఈకంపెనీ వారు మైలాపూరులో 1, 7 కపాశేస్వర్ తూర్పు వీధిలో స్వదేశీ ప్రోగ్రసు దుకాణమును ఈ నెల 30-వ తేదీన తెరిచెదరు. “స్నాన చూడ్ల”మను పాడిని ప్రత్యేకముగా తయారుచేసి అమ్మెదరు.

క్రీడకేఫులకు దాదాభాయి నారోజిగారు:—ఈనెల 16వ తేదీన చెన్నపురి యునల్ మకలీలనా రొకసభ గావించి క్రీడకేఫులకు డాక్టరు దాదాభాయి నారోజీ, ఏ. రమణుగార్ల మరణములవలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకు మిక్కిలి చింతపొందినట్లు తీర్మానించిరి.

ఉపన్యాసము:—జార్జిటవును ఆదియప్ప నాయక వీధి నెం 35 వ ఇంటిలో నేటి సాయం కాలము (29-8-17) కన్యకలకు సి.జినరాజు దాసుగారు ‘పాపని భాగ్యతల’ అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. న్యాయమూర్తి టి. సదాశివ అయ్యగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

పచ్చయప్పకళాశాలాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము:—వై సమాజపు ప్రధానాధ్యక్షుడు ఈనెల తే 31 ది నాటిసాయం కాలమున 4-30 ఘంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాలావందిరమునజరుగును. పండిత శ్రీమాన్, పర్ణశాల స్వసంహార్యులుగారు “ఆగ్రంథపతన విమర్శనము”ను గురించి యుపన్యసించుదురు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము, పట్టప్రదాన సభ:—మున్ముందు జరుగబోవుసభలో సుపన్యాసకుడు, యిదివరలో వలెగాక, నేరొకయున్నత పదవికిచెందిన యువోగ్య గియై యుండును. తమయున్నత పదవుల సొకటి రెండొగివిశ్వ విద్యాలయములు విదేశజాలచే నింపియున్నవి. ఈవిద్యాలయ ములచర్యయె చెన్నపురివారు ప్రవేశవెట్టిన మార్పునకు కారణ మై యుండవచ్చును. (మదరాసు మెయిలు.)

శ్రీనివాసమందిరము:—శ్రీల కాభాగ్యతుల లగు టి. సుందరభాయమ్మగారు క్రీడకేఫులయినందున ఆమె మరణమునకు సంతాపమును తెలుపుటకు గడచిన శనివారము సాయంకాలము శాఖాశ్రీలందరును సభగావించిరి. ఎం. సి తాబాయమ్మ గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. సుందర భాయమ్మగారి చరిత్రను శాఖాకార్యదర్శిగారు చదివిరి. సుందర భాయమ్మగారి స్మారక చిహ్నమున కొక ప్రత్యేక మందిరము నిర్మించి యామె ఛాయాపటము నాయందిరమున నుంచినయెడ బాగుండునని సభికురాండ్రో చాలయందిచెప్పిరి. ప్రత్యేక మందిరమున కట్టుటకు సభికురాండ్రో కొంతమంది చందా లను తక్షణమే యిచ్చివేసిరి. తగినంత ద్రవ్యమును జమ చేయు టకు సీతాదాయమ్మగారి అధ్యక్షతక్రింద మొక యుపసంఘ ము యేర్పలుపబడెను.

ప్రోనుగారి బుద్ధి కుశలత:—విద్యాశాఖాధికారిల సమావేశ సమయమున ప్రోనుగా రిట్టిప్రస్థాన మొసగిరి. “కాశ్రుములు (వైస్స), చరిత్రము, భూగోళము భారతీయు

లకు విదేశీయులు. కనుక వారికాపాదముల గలపుట కాంగ్ల భాషయే తగియున్నది కాని దేశభాష తగియుండలేదు.” ప్రోనుగారి అభిప్రాయము ప్రకార ముమాడు కాశ్రుములును భారతీయులకు విదేశీయులతో యునొందదు. అయినను ప్రోను గారి బుద్ధికుశలత ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. విదేశభాషయగు ఆంగ్ల భాషయే బాలకన కష్టముగ నుండును. అట్టి సమయ మున విదేశకాశ్రుములను, అనగా దేశమునకు నూతనములగు కాశ్రుములను గ్రహించుట మరింత కష్టము. విదేశకాశ్రుము లను, దేశభాషలను గాక విదేశభాషల మూలమున నేర్చుకొ నుట స్వాభావికముగ కష్టతమమై యుండ ప్రోనుగారి కామా గ్యము సులభతరముగ దోచుట వింతగొలుపుచున్నది. వీరి యో చన, ఇంట్లు మండిపోవుచుండుతటి నీళ్లుపోసి యార్చుటకు బదులు కిరసనునానె పోసి జనులకష్టమును మరింత యభివృద్ధి గావించుటయే మంచిదని చెప్పవచ్చును!

ద్రవిడగృహవాత్సవము:—గతశనివారము సాయంకాల మియ్యత్సరము జరుపబడెను. చూపరుల కానంద ముకలుగునట్లు ఆరటిచెట్లతోను తోరణములతోడను, పువ్వుల తోను గృహభాగ మలంకరింపబడెను. ఉత్సవమునకు చాల మంది ప్రముఖులు వచ్చిరి. రామా నాయణింగారు ఎం. కె. వేం కటరెడ్డి (యేలూరు) టి. యతి రాజమొదలిగారు ఎన్. సోమ సుందరంపెట్ల, నల్లస్వామిపిళ్ల, డాక్టరు ఎం. విజయరావులు గార్లు సభ్యులలో నుండిరి. నల్లా గురుస్వామిశెట్టిగారు సభా ధిపత్యమువహించిరి. ఉపన్యాసములకు పూర్వము గానసభ జరుపబడి పీఠప సభ్యులకు ఫలాహారములియ్యబడెను. ఫలాహారముల వెనుక ఉపన్యాసములు ప్రారంభింపబడెను. సభా ధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసములో ఉత్సవము జరుపబడు చున్న ద్రవిడగృహమువంటి ద్రవిడగృహములు చాల స్థాపింప బడవలెనియు స్వజాతివారిలో చాలయంది విద్యను కోరుచుం డుటచే వారికి విద్య నేర్పించు నేర్పాటులు జరుపుటకు సభ్యు లలో గొప్పవారగు శ్రీలును పురుషులును గూడ తమ శక్త్య నుసారము ధనసహాయము చేయవలె ననియు చెప్పిరి. గృహ మయొక్క పూర్వపు సభ్యులకు స్వాగత మొసగబడెను. ఉప న్యాసానంతరమును ఆంగ్లభాషయందును దేశభాషయందు ను ప్రదర్శనములు జరుపబడెను. పిమ్మట మళయాళభాషలో పదవపాటను కొంతమంది సభ్యులు పాడిరి. ఉత్సవసందర్భ మున బహుమతి యొసగబడుట నేర్పాటుచేయబడిన బహు మతులను సభ అధ్యక్షులు విద్యార్థులకొసగిరి. తాము ప్రత్యే కముగ చేయించిన వెండిగిన్నెలను ప్రదర్శనములో బాగుగా పనిచేసినవారికి బహుమతి చేసిరి.

నేటి వాతావరణస్థితి:—అంతటను వాయుభార ము వృద్ధియైనది. రాజధానియందు అల్పముగా నెక్కువైనది. ఇతరప్రదేశములందు అధికముగా వృద్ధిచెందినది. పశ్చిమతీర మునందు వర్షి మారుతములు తీవ్రముగ గలవు కష్టగోదావరి జిల్లాలయందును తీవ్రవాయువులుగలవు. కాని మొత్తము విచిత్ర వాయుతీవ్రత తగినది. రాజధాని దక్షిణభాగమునందు అతివృష్టువుగా వాయువు వీచుచున్నది. ఈ యుదయము అందమానలలోని పోర్టుజ్జేరుపురమందును, వాత్సరు, కొచ్చి, పురుకోటలయందు వాయువునందు చలనము గన్పట్టలేదు. మలబారుతీరమునందు తపస్ ఇతరప్రదేశములందు మధ్యమోష్ణము తక్కువగా నున్నది. నిన్నటిదినము మధురయందు (98 డిగ్రీలు) అత్యధికోష్ణ ముండినది. తిరుచనాపల్లి పురు కోట కోయంబుత్తూరులందు 90 డిగ్రీల యుష్ణముండినది. ఆంధ్రప్రదేశ్పు ఉత్తర జిల్లాలయందు 88 డిగ్రీల వజ్రమును, దక్షిణ జిల్లాలయందు 84 డిగ్రీలవజ్రమును, దత్తమండలములందు 88, డిగ్రీలవజ్రము నుండునది. రాత్రి యుష్ణమునందు భేదము లేదు. మేఘములం దంతటను దట్టముగానున్నవి. ఉత్తర సర్కారులందును దత్తమండలములందును బాగుగా వర్షించి నది. బొంబాయి తీరమునందును విశేషముగ వర్షించినది. విశా ఖపట్టణ జిల్లాయందు 3 1/2 అంలను బొంబాయి తీరమునందు 3 అంలను వర్షించెను. చెన్నపురియందు 1 అం. వర్షించినది. కర్ణాటకము నందును పశ్చిమతీరము నందును అల్పముగ వర్షించినది.

చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ. నిన్న సాయంకాలము రావుబహదరు విజయరావువా చారిగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరిగినది. 21 మంది కమిషనరులు సభకు వచ్చిరి. 1916-17 సంవత్సరమునకు అధ్యక్షక నివేదికమున 1916వ సంవత్సరమునకు ఆరోగ్యాధికారి నివేది

కమును చర్చింప బడెను. ఇదివరకిట్టి చర్చకు 20-25 దినములు వ్యవధి యుండెడిది. ఇపుడు రిదినము లుమాత్ర మే వ్యవధి యియ్యబడినది. కాన కమిషనరుల భావములు ముందు ప్రకటింపబడునను సూచనతో నివేదికముల నిపుడు దొరతనము వారికి పంపదగునని మహమ్మదు ఓస్మనుసాహెబుగారు యుప పాదించిరి. గావునబాదరు సి. రామానుజశ్రేష్ఠిగా రనునదిం చిరి. గావునబాదరు. జి. నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠి గారు చర్చయే వలదనిరి. దొర తనము వారికి పంపి మిన్నకుండుట సముచిత మనిరి. కే. సీ. దేశికాచారి గారు రనునదించిరి. మొలసి గారు వచ్చిన పిమ్మటనే చర్చించి నచో వారి వ్రాతలకు వారే సమాధాన మిచ్చుటకు వీలుండు ననిరి. కాలమును వృధచేయక చర్చించుట సముచితమని రావు బహదరు ఎన్. సి. రాజగోపాలాచారిగారు ననిరి. తేదీని నిర్ణయించు విషయముకు తనకు వదలుట సముచితమని అధ్యక్షు లనిరి. నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠిగారి తీర్మాన మంగీకరింప బడినది.

న్యాయస్థాన వార్తలు. యూనూపు ఆలిముల్లా అబ్దుల్ హుస్సేన్ కంపెనీలో ఉత్తరములు వ్రాసి సామ్యు జమకేయు గుమాస్తా సాబారామయ్యసెట్టి అను నతడు కంపెనీవారి కాలాదారుల యొద్దనుండి గుమారు రు 1600 లను జరచేసి ఆపహరించినందుకు కంపెనీ వారు అతనిపై కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

మోటారుబండి తోలువానికి శిక్ష:—జార్జి టవును పేరిషు వెంకటాచల అయ్యారవీధిలో గతనెల 21-వ తేదీన సుబ్రహ్మణ్యము మొదలి యనునతడు బండిని తప్పుమార్గమున నడపి ఒకమహ్మదీయునికి గాయములు తగిలించినందున సుబ్ర హ్మణ్యము మొదలిపై కేసుచేసిరి. కేసువిచారణ జరుగుచున్నది.

ఈ నెల 19-వ తేదీన గోదావరి జిల్లా రాజవోలు తాలూకా పాశర్లపూడి లంక గ్రామమునందు గ్రామవాసు లందరు “గ్రామ సంఘము” అనుపేరిట ఒక సంఘమును కొడవర్తి వెంకయ్యగారి యాధిపత్యము క్రింద స్థాపించిరి. “శ్రీశీతారామాంజనేయ ధర్మపుస్తక భాండారము” అనునామ మున ఒక లైబ్రరీ గూడ ఏర్పాటు చేయబడి 100 పుస్తకముల సంఖ్యతో స్థాపింపబడెను. గ్రామ రక్షణోపాయము లను నిర్వహించుటకు గ్రామ నిధి ఏర్పజుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు.

Table with 2 columns: Event/Category and Amount/Value. Includes 'వింగళ సంవత్సరాది సంచిక' and 'తయారై సిద్ధముగ నున్నవి'.

కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0
కుంకుమపువ్వు తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము తులం 1-కి 0-10-0
అమృతాంజనము శిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

మాంతుగుగారి ప్రకటనము

కారనవీర్యులగు సంజీత నుదనమూహన మాలవ్య గారి భావము

శ్రీమద్రాష్ట్రీకా ప్రతినిధి ఈ నెల 24 వ తేదీ శుక్రవార మనా మాంతుగుగారి సందర్శింపక వారిని నడిచి.

1858 వ సంవత్సరమున నొసగబడిన ప్రకటనమున కిటీవల సంజీత ప్రాయశ్చిత్తము ప్రకటనము వెలువడి యుండలేదు. మా ముందుకు ప్రతిభాదేశమునందలి దొంగతనమువారికిని ముఖ్యముగా బాహుబుద్ధి మాంతుగుగారి కు కృతజ్ఞులమై యుండవలెను. ఇతని కిటీవల వాగ్దాములు చెల్లించువలయుటచే ప్రజలలో చాలామంది విశ్వసింపకుండుట నిజము గాని ప్రతిభాదేశమున ప్రకటన ప్రాయశ్చిత్తము పలువురిచే కాలమున ప్రాంతముగలుగుదురని నేనుచేసెదను. త్వరితము ఇండియాదేశమున స్వపరిపాలనము నేర్పరచెదనని ప్రతిభాదేశపు దొంగతనమువారు ప్రకటించుటచే నొసగవలెనని వేరమున కాంగ్రెసులోని సంఘములవారు కోరి. ఈ ప్రకటన మున కిటీవల యిచ్చుముగావున్న సిని నిర్దేశము; గాని అట్టిందు స్పష్టముగ లేని మాటలను మరయు హిందూదేశమున నధికారులభావమునకు ఈ ప్రకటనమునకు గల భేదమున నున్న గుర్తింపవలెను. కొందరు స్థానికాధికారులు కాంగ్రెసు లోని తీర్మానములకు భిన్నముగ భావముల ప్రకటనములు వెలువడునట్లు గూడ ప్రోత్సహింపవలెను. ఇండియా దొంగతనము వారి భావమును రాష్ట్రము దొంగతనముల భావమును గూడ మనకు నిదితి మై యున్నది. సాధ్యమగునంత త్వరితము గట్టి ఏర్పాటులు చేయబడునని ప్రకటనము నందు కనబడవలెను. మరయురట్టి ఏర్పాటులను గురించి రాజ ప్రతినిధిదేశము ఇండియా దొంగతనమువారితోడను, ఆలోచించుటకు, ప్రజాసంఘముల ఆలోచనలను గూడ వినుటకు, మాంతుగుగారు క్షయముగ హిందూదేశమునకు వచ్చుచున్నారని, చరియును మనము మాంతుగుగారు జూలై 2-వ తేదీ నుండి సంజీత యువస్వామియగు గుర్తింపవలెను. మాంతుగుగారు తమ యభిప్రాయముల నేమియును మార్చుకొన లేదని ఇండియా మంత్రి పదవికి వచ్చిన పిమ్మట మరల ప్రకటించి. కాన మాంతుగుగారు చేతనైనంత వరే చేసెదనని మనము పూర్తిగా విశ్వసింపవచ్చును. కొన్ని నెలలనుండి దేశీయులమానముల నాకులమరుచున్న అవిభావన నిరాశలంకరించి ఆశ్చర్యకలుగ గలదని నేను తలచుచున్నాను. ఇటీవల ప్రతిభాదేశ ప్రాంతముల మునుకు మాంతుగుగారు లోనికి పోయెదనని నేను తలంపను. కాలక్రమమున, ఆంగ్లేయదేశమునందలి యుద్ధాభివృద్ధి, అచటి దొంగతనమువారి భావమును, ఆ యుద్ధముల కలకలమును గూడ, భావతీయముల కోరిన విషయము లాచరణమునకు వచ్చుచున్న సంస్కృతి కలుగబోదు. గాన మాంతుగుగారు నూచించి విధానమున కార్యక్రమమును కొనసాగించుట కాయనకు చాల సహాయము కలుగగలదు. ఇంతమాత్రమున సంస్కృతమును గూర్చి ఆందోళనమంతరింపకు గాని విధానమున మార్పు కలుగగలదు. అనిబి నెంటుకు అరండేలు వాడి యా గార్లను కదిలునకును ఆయాం దోళన నుండే రింపదు. సంస్కృతములను గూర్చి వాక్యార్థము ప్రకటించగలదు తీవ్రాంధోళన ప్రభువు ఫలితముగ బాధ్యత గల ప్రభుత్వ మేర్పరుపబడునని ప్రకటనము వెలువడినది. దీనివలన మనకు నైతిక బల మధికమైనది. కాని ఇండియా కానకసంఘమునకు, రాష్ట్రము కానకసంఘమునకు, ప్రజా ప్రతినిధులకు నిజముగ బలము కలుగునట్లు మనము ప్రయత్నింపవలయును కలిగినది గాన కాంగ్రెసులోని సంఘములు నూచించిన విధానము సమగ్ర మగుటకును ఆక్షేపణలకు మనము సమాధానముల నియ్యగలుగుటకును రాష్ట్రమునందల కాంగ్రెసు-మోక్షము-హోమరూపసంఘములు తరుచుగ సమావేశమై విధానముల నాలోచింపవలసియున్నది. మరయు సామ్యజనిక సభలుగూడ విరమింపబడవు గాని యువస్వామియగు ప్రాంతీకొంటే సౌమ్యము కాగలదు. సభలు ప్రజల భావము వ్యక్తమవునవిగ మాత్రముండక విషయభోధకములగు నుండగలవు. కానకసంఘముగూడ దీనిని చర్చింపగలరు. అట్టిబరు నెల రోజు తేదీ ప్రాంతమున అలహాబాదునందు జరుగబోవు యువస్వామి కాంగ్రెసు- శివసభలయందలి కడపాచిర్యంప బడునని నేను తలచెదను. ఆసభ చాల ముఖ్యమైనది కాగలదు. దానికి చాల మంది వచ్చెదరని నేను తలంపెదను. రాష్ట్రము దొంగతనములకు సంబంధించినంతవరకు గోక్షగారి విధానము కాంగ్రెసులోని విధానమున కంతగా భిన్నముగాదు. ఇండియా దొంగతనమును గూర్చి మాత్రము కాంగ్రెసులోనివారు దీర్ఘాలోచన మొనరించి నిగారణచేసిరి; గాన వారి బాధనలు పరిత్యజింపబడవు. ఆహూయలు ప్రజాసామ్యమున కత్యవసరమనియే కోరబడినది. (శ్రీమద్రాష్ట్రీక)

చందాలీగమనమునకు బ్రాయశ్చిత్తము

“కలియుగమునకు బరాశరస్మృతి ధర్మశాస్త్రము. అందు జందాలీగమనమునకు బ్రాయశ్చిత్తము విధింపబడి యున్నదా? ఎట్లు?” అని మామట్టుపట్ల యూశ్వవారనే ఖలు అమగుచుండుటచే నందఱకుం బ్రత్యుత్తరముఁజెప్పట మగ్గభ మైయొక్కపర్యాయము ప్రతికలో ప్రకటించిన విషయ మందఱకు బోధపడునని యట్లు చేయుచుంటిని. విషయమునకు సంబంధించిన పరాశరస్మృతి శ్లోకమును దెలుగున వ్రాయుచుంటినిగాని నిర్దేశమువలన గలుగు పాపమునకు మార్గముఁదను.

ధర్మనిర్దేశముఁ జేయువారెవరు? బ్రాయశ్చిత్తమెవరికి? బ్రాయశ్చిత్తమేమి? తప్పబ్రాయశ్చిత్తముఁ జెప్పవారికి- గలుగువలయులే? అనువిషయములు క్రమముగా నిందుఁజెప్పింపబడును.

క్రీపరాశరస్మృతియందు దక్షమాధ్యాయమున స్వల్పదోషములకుఁ బ్రాయశ్చిత్తముల బ్రాహ్మణసభ విధింపఁజనునని యున్నది. అసీతాగ్నులు సమర్థులు, వేదపాఠముఁ జేసిన వారై గురుకు గలిగిన నొకసభ; లేక యట్టివారుముగ్గురు గల్గినను సభ. అట్లుంగాక వేదవేదాంగములను దుదఁజఱుకఁ జదివి ధర్మ మెఱిగినవారై గురుకు గలది పరివత్తులేక యట్టివారు ముగ్గురుగలదియు, సభ. అదియుంగాక బ్రహ్మజ్ఞానియై యజ్ఞములఁ చేయుచు వేదములు చదువుటకొఱకు క్రతము లానన్చి స్నానముచేసి వారిలో నొక్కఁడైనను సభయగునని యైదువిధములుగా నాస్మృతియందు దాక్షమాధ్యాయమున నే సభాతీక్షణములను చెప్పెను. ఈయైదుకముల సభలలో నేసభవారైనను స్వల్పదోషములకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము విధింపఁగలరని వైశంజెప్పితిమి. ఇతఁ (జందాలీగమనాది) మహాదోషములకు రాజానుచరితదస్య స్వతంత్రించి బ్రాహ్మణసభప్రాయశ్చిత్తముఁ జెప్పటకుఁ జాలదని యా యజ్ఞమాధ్యాయముననే ఆపరాశరస్మృతియందే చెప్పబడియున్నది.

ప్రాయశ్చిత్తమెవరికి? అనుప్రశ్నకు సమాధానము. స్వగ్రామమున నున్న చందాలశ్రీని దీసికొనిపోయి దానితో నుభించుచు దాని యన్నమును సంవత్సరము!!! దినముఁ దిరిగిన వానికిఁ బ్రాయశ్చిత్తము నెవ్వరు చెప్పగలరు? ప్రమాదవశమునఁ జందాలీగమనముగాని తదన్నభోజనముఁ గాని యొక మారు సంభవించినచోఁ దెలిసికొని బ్రాయశ్చిత్తమును గోరు బ్రాహ్మణునకుఁ బరాశరస్మృతివారు బ్రాయశ్చిత్తమును విధించియున్నారు.

చందాలీగమనముఁ జేసిన బ్రాహ్మణునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము పరాశరస్మృతియందు దక్షమాధ్యాయమున నిట్లు చెప్పబడియున్నది—“మాఁడు దినము లుపవసించి ముండి తుండై రెండు వ్రాజాపత్యములుజేసి గో వృషభములను దానము చేసినవలయును.” ప్రాజాపత్య మనగా మాఁడుదినము లుదయకాలభోజనము, మాఁడుదినము లస్తమయకాలభోజనము, మాఁడుదినముల యాచితోపవన్న భోజనము, మాఁడుదినము లుపవసించుట యని చతుర్థాధ్యాయమునఁ జెప్పబడి యున్నది. ఏకాదశాధ్యాయమున బ్రాహ్మణుడు చందాలనియున్నను దిన్నఁ జాంద్రాయణమునెడి కృచ్ఛ్రముఁజేసి బ్రహ్మకూర్పముఁ ద్రాచి గోవునుగాని బంగారమునుగాని దానము చేయవలయునని యున్నది. చాంద్రాయణమనగా దక్షమాధ్యాయమున నిట్లు చెప్పబడియున్నది. బహుళ పాడ్యమినాడు క్రత మారంభించి పనునాలుగుముద్దలు భుజించి, విదియమొదలు దిన మొక్కొకకబళముఁ దగ్గించుచు నమావాస్యనాడు ఉపవాసము చేసి శుద్ధపాడ్యమినాడు దొకముద్దను భుజించి ప్రతిదిన మొక్కొకముద్దను వృద్ధిచేయవలెను. ముద్దపరిమాణము కోడిగుడ్డు. బ్రహ్మకూర్పవిధాన మేకాదశాధ్యాయమున సవిస్తరముగాఁ జెప్పబడియున్నది. ఏ సురభీతిచే వదలుచున్నాను.

తప్ప బ్రాయశ్చిత్తముఁ జెప్పినవారి గతి యజ్ఞమాధ్యాయమున నిట్లు చెప్పబడియున్నది. ధర్మశాస్త్రపఠనముఁ జేసి విద్వాంసుల మనుకొని తెలివి తక్కువచేత ననగాఁ బారసాటున నెఱుంగక యే పాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము తప్పగాఁ జెప్పచున్నారో వారికి నాపాపము శతపణమై పడించును. ఇది పరాశరస్మృతియందలి చందాలీగమన తదన్నభోజనములకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము.

శతావధాని కో. శి. కా. రావు

స్వదేశోద్యమము.

స్వదేశోద్యమమును గూర్చి పలువురు పలుతెరంగుల వారికి తోచినంతి పత్రికాముఖమున వెల్లివిచ్చుచున్నార; వాక్యారత్వ మెంత జూపినను కార్యశూరత్వము జూపక వెనుకంజచేసిన నున ఉద్యమము కొనసాగదు. ఈ మధ్య నేను 15 వ తేదీని ఆంధ్రపత్రికలో స్వదేశోద్యమమును గూర్చి తెలుపుచు యిప్పుడు నేతగాంధీ పశుమన్న యిబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రముఖులు వేడుడని వ్రాసి యున్నాను. రా॥ బ॥ పిట్టి త్యాగరాజుశెట్టిగారు తోళ్ళ వ్యాపారము చేయుచున్నారనియు అదిమాని మనదేశమునకు పయోగపడు నాలు వ్యాపారముచేసి నేతగాంధీకు మరల పునర్జీవనోపాయము కలుగజేయుదనియు విన్నవించితిని. వారు మిన్నకుండిరి “కడుపులోలేది కావలెను కొనిన వచ్చునా” యను లోకోక్తిరీతి మేమెన్ని వెట్టిమొగ్రలు వ్రాయుచున్నను సాటి కులజులైన దేవాంగులు పశుమన్న యిబ్బందులను తొలగించుటకు త్యాగరాజుశెట్టిగారు తలంపకుండుట చాలా విచారకరము. నేను ప్రత్యేకముగా దేవాంగులకే గాక నేతగాంధీందరకు! నాయపడుట విద్యుక్త ధర్మయని విన్నవించుచున్నాను.

బీదలకు పరదేశ వస్త్రము లెంతమాత్రమును వినియోగించుటలేదు. సంగ్రామము మొదలైది నప్పటి నుండియు బీదలు పడు కష్టములు వ్రాయుట కెవరి తరము? కూటికేలేక మలమలమాడుచున్న యీకాకవు రోజులయందు జతమాడు రూపాయిలువెట్టియే బట్టలు ధరించగలరు? ప్రభుత్వమువారు బీదలపడు కష్టములను వినుచుండియు నాలుమిదపన్నును తీసి వేయలేరని గాన యికనైనను దయయించి నాలుమిదవేయుచున్న పన్నును తొలగించుటకు ప్రముఖులందరు పాటుపడవలసి యున్నది. ఒకవేళ పరదేశ వస్త్రములు ధరించెదమనియెదరేమో అని యెంత మాత్రమును ఒక్క మాసమురోజులైనను సరిగా మన్నుటలేదు. నేనీమధ్య వల్లువర్షు కట్టించి పరితృప్త చేయవలయునని ఒక్కచొక్కాయనే దినదినమును తొడిగచూచితిని. మానము చాటకమున్నే చిరుగ నారంభించెను. మన వారలు ఆ వస్త్రములు గట్టిన చాలకాలముందు నని యెంచుచున్నారు. ఇప్పుడు మనము ముఖ్యముగా చేయవలసిన దెద్దయిన పనిలేక పూటకు అణామైనను కూలి గట్టిక యంత్రకాలలకు కూలికేగి అవి పనిచేయుచున్నవలె పనిచేయుచు లేనిదినములలో యేదియోయొక కూలిపనిచేయుచు కాలము గడపుచున్న వారిపట్ల మియాదరము చూపి త్వరలో నుగ్గుములకు పనిగలిగింతురుగాక! ఏవస్తువైనను లేనియెడల కొంత కాల మెటులో జరుపగలము గాని నెట్టుకొనుటకు వస్త్రములులేనియెడల చాలా కష్టముగాదా! భాగ్యవంతులు యేకజ్జి ఆదాయముమీదనో రూపాయి అమ్మ సరకు పదిరూపాయలకు కొనగలరు కూలివానికికష్టముగాదా? ప్రతివోటను స్వదేశ వస్తువుల పావును స్థాపించి స్వల్పలాభములకే నిక్రయించి దేశభవము పరదేశముల కేగకుండునట్లు చేయుదురుగాక. ఈ యుద్ధసమయమందుననే మన యుద్ధయము కొనసాగిన బీదజనులకు లాభము గలదు గాని యుద్ధానంతరము స్వదేశోద్యమ మెంతమాత్రమును లాభము లేదు.

దొంతం శెట్టి నాగేశ్వరరావు.

వెదనందిపాడు రోడ్డు.

ఈ గ్రామము బాపట్లతాలూకా గుంటూరు జిల్లాలో నున్నది. దీనికి సమీపమునందు పడమటి వైపుగా, గుంటూరు నుండి చెన్నపురికి బోవు పురాతనమార్గము కలదు. ఇయ్యది, చాలాకాలము క్రిందట నిర్మింపబడినను, దేశము సౌకర్యము పొందుచున్న ఈరోజులలో పురాతన స్థితియందేయుండుట కడుచింత్యము. కాని, ఇటీవల జిల్లాభోగ్యధికారులకు దయ పుట్టుటచే శ్రద్ధవహించి దీనిని చక్కబరుపవలెకట్టి. ఇప్పటికి ఘోమారు నాలుగైదు సంవత్సరములనుండి రోడ్డుకంకర వేయించుచుండిరి. ఇంకను కష్టసాధ్యమగు నట్టియు, వ్యయప్రయాస మగునట్టియు, పదిమైళ్ల రోడ్డుకలదు. అదానిని శ్రీవారలు దయయించి త్వరలో ముగింతురని తలంచుచున్నాము.

గూడ అదిశేషయ్య.

శారదాంబ

ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని సును నాటకము.

సంఘము రాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ

మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర

వలయును. నెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తింబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

THE GREAT WAR

Sukhomlinoff's Trial: War Secrets Sent to Enemies

Russian Military Situation: Gloomy Picture Drawn by Korniloff

Italian Successes: King George's Congratulations

GERMANY'S NEW FANGLED-COMMISSION: AN UNWORKABLE SCHEME

[Reuter's Agency.]

Russia

Moscow Conference.

General Korniloff's Statement.

LONDON, August 28.

A feature of the great conference at Moscow was the remarkable speech by the Generalissimo Korniloff emphasizing the disorganisation of the Russian Army and outlining remedial measures. General Korniloff declared that death penalty was a only a small part of what was necessary. He mentioned in this connection that in August some soldiers who had killed their Officers had ceased outrages when they were threatened with shooting.

A Gloomy Picture.

Also that a regiment of Siberian Rifles which abandoned the Riga front had only returned when its extermination was ordered. General Korniloff continued we are implacably fighting anarchy. The situation at the front is so bad that we have lost the whole of Galicia and the whole of Bukovina, all fruits of our recent victories. Enemy has crossed our frontier at several points and is threatening our fertile southern provinces. He is endeavouring to destroy the Rumanian army and is knocking at the gates of Riga. If the army does not help us to hold the shore of the Gulf of Riga the road to Petrograd will be opened wide. General Korniloff emphasised that the disorganisation of the army was due to the acts of the people and complete ignorant of military affairs and he urged the immediate adoption of remedial measures including the strengthening of authority of Officers and non-Com's, the improvement of Officers' pay and forbidding of regimental Committees to take part in decision regarding military operations on the appointment of leaders. Similar measures must be applied to the rear. The condition of railways was such that by November the army would not receive any supplies. The southwest front was at present almost famished. Output of guns and shells had fallen by sixty per cent and aeroplanes by eighty per cent. He compared this period with that from October 1916 to January 1917.

In conclusion he believed that the genius of the Russians would save the country and the ancient glory of the army would be restored. (Prolonged cheers from everywhere except on the extreme left).

Plain Speaking About Finance.

LONDON, August 28.

MOSCOW.—The Minister of Finance, M. Nekrasoff, addressing the Conference, indulged in some plain talking. He pointed out the immense increase in paper money and admitted that the new 'regime' was much costlier than the old and that the new administrative bodies were absorbing enormous sums. The financial difficulties were largely due to the increase of workers and the reduction of revenue. He foreshadowed monopolies, especially in tea.

Russian Ex-War Minister's Trial.

Secrets Communicated to Berlin and Vienna.

LONDON, August 28.

PETROGRAD.—At the trial of M. Sukhomlinoff, General Ivanoff, formerly commander on the southwestern front, declared, that under M. Sukhomlinoff's regime military secrets were communicated direct to Berlin and Vienna from Petrograd via Warsaw. General Welitchks Deputy Director of Engineers, said that among M. Sukhomlinoff's extraordinary acts was the destruction of Russians' best fortresses. Experts who like himself protested were dismissed. The Ex-Tsar saw everything through M. Sukhomlinoff's spectacles.

Postponement of Trial Refused.

Asked in course of the trial, whether he possessed a fortune, General Sukhomlinoff replied that he had only four hundred thousand roubles and his wife had nothing. Sixty, out of a hundred and thirty witnesses, have informed the Court that they are unable to come and give evidence. The defence asked for a postponement of the trial, but the Court refused.

A Message from America.

LONDON, August 28.

WASHINGTON.—Official circles here are favourably impressed by the Provisional Government's attitude as reflected in Mr. Kerensky's speech. President Wilson has cabled to the Moscow Conference giving an assurance of the United States' willingness to extend every material and moral assistance to the Government of Russia in the promotion of the common cause in which the two nations are united.

Agitators Fail to Cause Strike.

LONDON, August 28.

PETROGRAD.—The efforts of Moscow agitators to incite a strike at Petrograd have failed and work is uninterrupted except in a few factories.

Germany

The Reichstag Commission.

Reception of the Announcement.

LONDON, August 28.

The Free Commission of the Reichstag is received with scant courtesy. The reactionaries fear it as a step towards democratisations, while the reformers regard it as a sop thrown to them. The minority of the Socialists refuse to recognise its existence, their leader Herr Ledebour describing it as a political hocus-pocus. The 'Cologne Gazette' wants cabbages and coals rather than committees which merely talk and do nothing practical.

Pope's Note to be Submitted to Commission.

LONDON, August 28.

Interruption of cables to the continent owing to storm and unusual activity of German censorship makes appreciation of the situation in Germany doubly difficult. It is announced that the first business to be referred to the Chancellor's new-tangled Free Commission will be reply to the Pope's Note. Apparently Government's draft will be submitted to the Commission for consideration and amendment. Experience alone will show how seven members of the Reichstag and seven Federal Councilors will work together. The former will probably have a small say against Councilors all men of weight and importance. The whole scheme is regarded as a make-shift giving a show of parliamentarising Government with little substance but it has succeeded in appeasing momentarily the claims of the Reichstag.

German Foreign Office.

A New Under-Secretary.

LONDON, August 28.

AMSTERDAM.—The 'Koelnische Zeitung' states that Herr Von Stumm, Under-Secretary for Foreign Affairs, has been granted leave for reasons of health. It is uncertain whether he will resume office. Baron Bussehu is acting as substitute.

France

Japanese Troops to Help Russia.

Enemy Lies in Circulation.

LONDON, August 28.

Groundless reports have been circulating in Paris that Japanese troops will soon arrive on the Russian front. It is believed that these are of enemy origin. It is difficult to see their object, but apparently it is hoped by arousing certain amount of disappointment when it is discovered that they are untrue, to create talk and discussion in allied countries regarding the part each is playing in the war and possibly ultimately discussion on the subject.

Belgium

Belgians and Stockholm Conference.

Refusal to Attend.

LONDON, August 28.

The Germans have been pressing Belgian Socialists to attend the Stockholm Conference, and permitted a meeting to be held, to decide the question. Five hundred persons attended, and they resolved as a protest against German cruelty that they would not attend even if the British and French delegates went.

A Significant Sign.

German Order to Belgian Banks.

LONDON, August 28.

The Belgian Government is informed that the Germans have ordered the Central Banks to transfer all their valuables to Brussels.

America

More Articles Prohibited.

President's Proclamation.

LONDON, August 28.

WASHINGTON.—President Wilson has issued a proclamation forbidding shipment of any goods to Europe for neutrals except by licence and also extending lists of

TELEGRAMS.

goods for which licence is required for shipment to the Allies and extra-European neutrals to include cotton, meat, sugar and most of Americans' other exports. President Wilson emphasises his determination that Germany shall not benefit directly or indirectly by American products.

Red Cross Aid For Allies.

LONDON, August 28.

WASHINGTON.—A Transportation Service has been created to handle the vast Red Cross supplies going to the Allies. Steamship companies and Allied Governments have given free much of the necessary cargo space.

Canada

Canadian Help to Britain in Money.

LONDON, August 28.

OTTAWA.—In the Commons Sir W. T. White, Minister of Finance announced that owing to increased British output of Munitions the Canadian production of certain kinds had been discontinued and others diminished. Canada had advanced seven millions sterling to the Imperial Government in July and the same amount in August and would advance five millions monthly until December. She had also advanced in addition a million in August for the purchase of cheese and two millions for the purchase of hay, oats and flour. Meanwhile the Imperial Government was financing the Canadian war expenditure overseas.

Franchise Reform in Canada.

Hindus Receive the Vote.

LONDON, August 28.

OTTAWA.—The Soldiers' Voting Bill is now practically through the Dominion House of Commons as amended in Committee. It enfranchises all overseas soldiers enlisted in Canada. Those who are not regularly domiciled will vote as if they were living in the constituency in which they enlisted. The right to vote is conferred on the Hindus of British Columbia and also on Canadian Indians serving overseas.

Canadian Success at Lens.

Reply to Britain's Congratulations.

LONDON, August 28.

OTTAWA.—Replying to the Colonial Secretary's congratulations on the splendid work of the gallant Canadian troops, the Duke of Devonshire has cabled: "Please accept on behalf of the Government and people of Canada their most grateful thanks for your telegram, which is deeply appreciated throughout the Dominion."

We are proud of the part that Canada is privileged to take by the side of our gallant allies and fellow-subjects from all parts of the Empire. I assure you that we shall continue to make our best efforts, till a complete and final victory is attained."

Canadian Soldiers' Pensions.

An Increase Sanctioned.

LONDON, August 28.

OTTAWA.—The Government has announced an increase of soldiers' pensions on a percentage basis from April in consideration of the increased cost of living in Canada.

Great Britain

Conscription in Hongkong.

LONDON, August 28.

HONGKONG.—Mr. Walter Long has replied to the Governor that the operation of the Compulsory Military Service Bill (see August 25th) should be limited to the duration of the war and six months afterwards.

The "Tank" Battalion.

LONDON, August 28.

The Duke of Westminster has been appointed Second-in-Command of the Tank Battalion.

Inter-Allied Socialist Conference.

The Delegates.

LONDON, August 28.

The Inter-Allied Socialist and Labour Conference will meet in London to-morrow under the presidency of Mr. Arthur Henderson. Two-thirds of the delegates are British, the great majority of whom are pacifists, and one of them a South African. The French delegates include the Munitions Minister, M. Abel Thomas. There is little prospect of any unanimity of views.

Italian Front

Recent Italian Successes.

King George Congratulates the Italian King.

LONDON, August 27.

The Press Bureau says that the King has congratulated the King of Italy on the splendid achievements of the past week which have inflicted a heavy blow on the enemy and will have a far reaching effect on the course of the war. His Majesty is happy that British monitors were able to contribute to the success.

The Austrian Retreat.

Harassed by Italian Airmen.

LONDON, August 28.

Italian correspondents state that the enemy is endeavouring to bar the way in the Chiavovono Valley which has been reached and passed at various points. Aeroplanes are intensifying the disorder of the retreat, swooping low and bombing and machine-gunning roads crowded with lorries, infantry, and guns.

TELEGRAMS.

Desperate Attempt to Stop Italians.

Italian correspondents point out, that the Austrians are desperately throwing in reserves in order to stop the Italian advance on the Bainsizza Plateau and are probably endeavouring to cover the withdrawal of guns and troops northeast of Gorizia.

Monitors Bombard Trieste.

The monitors bombarding Trieste on the 10th August included four British, which flung fifteen-inch shells at a range of sixteen miles.

The Assault on Monte Santo. A Triple Attack.

LONDON, August 28.

Mr. Percival Gibbon says that the Italian troops assaulted Monte Santo after an intense artillery bombardment at seven yesterday morning from three directions. From the north along the high saddle connecting Santo with Vodice summit, frontally up the steep face overhanging the Isorzo, and from the south from the low saddle named Doe. By ten o'clock the frontal attackers had reached the summit and planted the tricolor.

Italian Progress Continued.

LONDON, August 28.

A wireless Italian official communique reports the continuance of progress on Bainsizza Plateau. Our troops are in close contact with the enemy. Local attacks gave us further position.

French Front

The French Success Described.

LONDON, August 28.

Correspondents describe Beaumont village as a veritable fortress. To the southeast the ground is wooded and behind lies the wooded Hill of Wayrill which is the last commanding position on the heights. The assault began at daybreak and both wings rapidly reached their objectives, namely, Beaumont Wood Road and the Chambrette Road as far as Chaumes Wood. Machine-guns on the border of Fosses Wood stopped the centre temporarily, but at noon the whole of Beaumont Wood had been captured and ground gained to a depth of three-quarters of a mile the special significance of the success was that it was achieved when the French might have been expected to be fully occupied in consolidating new ground.

Germans Unable to Resist. The Present French Line.

LONDON, August 28.

Reuter's correspondent at the French headquarters mentions that the outstanding feature of the recent fighting has been the inability of the Germans to resist or counter-attack in adequate strength. On the right of the Meuse the enemy front is barely two miles in advance on the line whence the Germans started their staggering rush towards Verdun in February last year.

Violent Bombardments.

LONDON, August 28.

Last night's French communique reported fairly violent artillery actions left of the Meuse, especially north of Hill 264. The enemy did not attempt to attack our new positions.

British Front

2000 Yards of British Front Advanced.

LONDON, August 28.

F. M. Haig's communique this afternoon says:—As a result of our attack yesterday we advanced our line after a heavy fighting on a front of over 2000 yards astride St. Julien Pucelle Road and established ourselves in better positions of the German third system. Enemy twice attacked Inverness Copse without result and we secured prisoners.

British Advance Near Ypres.

LONDON, August 28.

F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night reports rain all day. We attacked in the afternoon east and south-east of Langemarck. The first reports indicate satisfactory progress. We drove off raiders north of Lens. Our aeroplanes vigorously carried out raids and observations, and effectively directed machine-gun fire against enemy batteries, transport, and infantry. Enemy aircraft has been aggressive. We brought down four and drove down three machines. Two of ours are missing.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Commissions in the Indian Army. A Scheme for Recognition of Indians.

SIMLA, August 28.

At the ensuing session of the Imperial Legislative Council, Khwaja Bahadur Mir Muhammad Shafi will move the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the Commissioned ranks in the Indian Army be thrown open to Indians and the persons selected for appointment to such ranks be given the same training as is received by British Officers of the Indian Army.

"Our Day"

The Central Execution Committee.

SIMLA, August 28.

The following is the constitution of the Central Executive Committee of "Our Day" which is to be held on the 12th December 1917.

PRESIDENT.—Her Excellency Lady Chelmsford.

VICE-PRESIDENTS.—H. H. The Begum of Bhopal, Lady Pentland, Lady Walsington, Countess of Ronaldshay, and Lady Moore.

MEMBERS.—Lady Weston, Lady O'Dwyer, Lady Gait, Lady Robertson, Mrs. W. M. Hailey, Mrs. S. Fraser, Lady Ramsay, Lady Colvin.

HONORARY TREASURER.—Mr. W. J. Lister, Alliance Bank of Simla.

ASSISTANT SECRETARY.—Captain L. C. Stevens, R.F.A. HONORARY SECRETARY.—Mr. E. J. Buck, Northbank, Simla.

The Prohibited Export of Raw Jute. Modification of Order Probable.

SIMLA, August 28.

The following Press communique is issued:—Reference to the Press communique issued by the Department of Commerce and Industry on the 26th February last, announcing that it had been found necessary to stop the export of raw jute to the United Kingdom on private account. It is now notified for general information that they anticipate that from 1st October next 8,000 tons of raw jute will be required monthly on private account, subject to freight being available.

Calcutta

Some Recruiting Results.

CALCUTTA, August 28.

To-day was the last day fixed by the Government of India for enlistment in the Indian section of the Defence Force. Bengal and Assam were called upon to give one thousand men. The total number of applications for enlistment received up till 3 P. M., to-day was provisionally 1,280. This figure includes 358 under-graduates who have joined the Calcutta University Corps and 295 applications for admission to the Bengal Light Horse. Mufussil figures are not yet fully available. The promoters hope that the Calcutta figures added to mufussil figures will come up to one thousand after rejections in the medical examination which they put approximately at 33 per cent.

Bombay

The Aga Khan. Return to India.

BOMBAY, August 28.

The 'Bombay Chronicle' understands that H. H. the Aga Khan is expected in India in November.

Railway Strike at Janshi. Pacified Strikers Resume Work.

ALLAHABAD, August 28.

A wire from Jhansi says:—The Loco Superintendent arrived on Saturday evening and personally met the workmen, whose demands were accepted and grievances redressed. The strikers resumed work yesterday morning.

Ahmedabad's Protest Against Madras Internments.

Mr. Gandhi Presides.

BOMBAY, August 29.

At a largely attended public meeting of the merchants held in Ahmedabad under the presidency of Mr. M. K. Gandhi a resolution was passed urging the immediate release of Mrs. Benart and her fellow-workers. Another resolution asked for granting of political reforms as accepted by the National Congress and the Moslem League as a first step towards self-government.

Punjab

The Suspended Lahore "Observer." Appeal Referred to Divisional Bench.

LAHORE, August 28.

In the case of the "Observer" the local English bi-weekly, which suspended publication owing to the refusal of Mr. S. M. Jacob, District Magistrate, Lahore, to accept the declaration of its proprietor Kheva Abad Shah as printer, an application for revision of Mr. Jacob's order was put in by Mr. Gulam Rasul, Barrister-at-Law, which came on to-day for preliminary hearing before the Hon'ble Mr. Justice Shadilal in the Chief Court. His Lordship, after hearing Mr. Rasul, admitted the case to a Divisional Bench in view of the importance of the point involved.

United Provinces

Indian Defence Force.

Allahabad University Company.

LUCKNOW, August 28.

At a public meeting held at the Canning College yesterday in connection with the Allahabad University Company of the Indian Defence Force, the Hon'ble Mr. S. H. Freemantle explained the new conditions for recruitment, and announced that the candidates who enrolled could withdraw their applications at any time before the 6th September. The meeting was addressed by the Hon'ble Mirza Samiullah Beg, the Hon'ble Pandit Gokaran Nath Misra and Syed Wazir Hussain. In addition to applications already received by the Deputy Commissioner over 100 applications for enrolment were received by the end of the meeting from the students of the Canning College and Reid Christian College.

The Bombay Criminal Investigation Department have arrested two men and recovered some stolen property in connection with the daring burglary committed last month at watchmaker's shop in Medows Street. More arrests are expected.

South India

Sir P. S. Sivaswamy Iyer at Tinnevely Presides at the Hindu College Prize Distribution.

TINNEVELLY, August 28.

Sir P. S. Sivaswamy Iyer, Vice-Chancellor of the Madras University, who presided over the distribution of prizes to the students of the Tinnevely Hindu College yesterday evening in winding the proceedings observed that it gave him great pleasure to note the progress which the college had made and the promise and the better future that lay before it. He paid tribute to the memory of the late Rao Bahadur I. Srinivasa Iyer, the former Principal of the college. He noted with great satisfaction that there had been an enormous increase in the number of pupils attending the college which had risen from 750 to 1080 in three years which was due to the exertions of the late Principal and his coadjutors who had resolved to dedicate themselves to the work of this college for a period of 20 years on the principles more or less similar to those on which the Ferguson College at Poona had been working. He hoped that the college would soon expand itself to a full blown first grade college sowing the seeds of this district and that the fulfilment of that ambition would not be impeded by lack of generous response on the part of the people of this District. Referring to the construction of a hostel for the college and the apathy he said "that the members of the education society there were many who were in arrears of subscriptions and that the total amount of arrears amounted to something like Rs. 50,000. Of the sum of Rs. 50,000 which had been promised for the hostel, only Rs. 5,000 had been collected. He said "I hope that when next year you choose to hold another meeting like this it may be the privilege of another President to at least lay the foundation stone of the hostel and college and I hope that that foundation stone will be laid not upon promise but upon solid deposit.

Indian Defence Force.

Sir P. S. Sivaswami then explained the Indian Defence scheme at great length with the result that 7 students of the college volunteered to join the force.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, August 28.

It is announced here that India drafts will be raised to-morrow to 1/5 for immediate and 2/29/32 for deferred telegraphic transfers and bills owing to the difficulty of providing sufficient rupees to meet the demand partly because the enormous demand for silver exceeds production.

General Haig to-night reports heavy raid and gale. No infantry action has occurred. Our aeroplanes despite the weather got into contact with infantry in yesterday's operation northeast of Ypres and successfully machine-gunned troops and transport. None is missing.

It is officially announced that steps have been taken with a view to removing the anomaly of withdrawal of tea from sales in London although supplies are insufficient to meet the demand and to ensuring that in future buyers shall be able to bid for full amount of tea offered at each sale.

AMSTERDAM.—The "Telegraph" says that Germans are everywhere fortifying the northern frontier of Belgium near the Bend of Scheldt. It is estimated that there are fifty thousand reserves in Antwerp.

Last night's French communique said that there was nothing to report beyond rather lively artillery struggle on the left of the Meuse.

అమలాపురం తాలూకా; పేరూరు గ్రామము మొయిక్ రోడ్డుకు నాలుగుపల్లంగులదూరములో నున్నది. మొయిక్ రోడ్డునుండి గ్రామములోనికి సుమారు 6 సంవత్సరముల క్రితము బోర్డువారు మట్టిరోడ్డును వేయించినారు. ఒక లోవర్ సెక్టం డెరివేటరాలయము బాలికాపాఠశాలయముగలవు. 125మంది బాలకులు చదువుచున్నారు. ఒక పుస్తకభండాగారము కలదు. ఈ పెద్దగ్రామమునకు గావతీర్రమునకు చాల యిబ్బం దిగలదు. కాకిగ అనునది గ్రామసమీపమున గలదు. దానికి పోటు, పాటుకలదు. ఊరిలోని బావులన్నియు ఉప్పునీటివి. మొయిక్ రోడ్డుకు సమీపమున, ఒక చెరువుకలదు. ఆ చెరువు గట్టు సోమయాజుల పేరమ్మచే త్రవ్వించబడిన మంచినీటి బావి కలదు. ఆ బావియే యీ గ్రామమునకు ఆధారము. వీరందరన్న మట్టిరోడ్డు ఆయియున్నందున బావియొద్దకు వాన కాలమున పోవుట కష్టము. పాఠశాలకు బోవు బాలురకు నిదియేకష్టము. ఇదివరలో తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటువారు ఈ గ్రామమునకు రెండుమూడుసార్లు వచ్చినపుడు గ్రామస్థులు చెప్పుకొనగ సరే అని చెప్పుచుండిరికాని యిప్పటివరకు క్రియ జరిపియుండలేదు. ఇక నైనను వారు శ్రద్ధవహించి రోడ్డుకు కంకరవేయింప బ్రాధితులు.

రత్నక సేన:— పెల్లెటలు హందూకలాలనుండి 50 మంది విద్యార్థులు రత్నక సేనలో చేరిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

I

బాహ్యజేతర సోదరుల కొక విజ్ఞాపన.

అయ్యా,

శ్రీ కృష్ణదేవరాయ పుస్తక భండారము యొక్క ముందు స్థాపించడి సుమారు 4 సంవత్సరములు జరిగినది. చతుర్థ అంధ్ర పుస్తకభండారగ్రంథ యాగ్రామమునందు గల మేనెలలో జరిగినపుడు యాగ్రామము కాపురము తిత్తి బాలకృష్ణమృత్యునాయకుగారివల్ల ఒక దాబాయెట్లు కట్టించబడి ఉచితముగా యాభండారమునకు దత్తపరచినందుకు శ్రీశ్రీ మందసా జమీదారుగారివల్ల వందలము తెరువబడినది. ఇప్పటికి నాలుగు నెలలు గడచినప్పటికి సదరు శ్రీశ్రీభవనములో పుస్తకముల నందుటగాని భండారవందలము తెరువబడి గాని జరిగియుండలేదు. ఇకమీద నయిన ఆలస్యము చేయక భండారగ్రంథముల యెట్లు దత్తపరచినట్టి ట్రస్టీడిను రిజిస్టరు చేసి భండారముల ట్రస్టీలకు అధికారము నీయవలెను.

పురజనులు.

II

బ్రాహ్మజేతరుల కొకమనవి

అయ్యా,

ప్రస్తుతము కొయంబత్తూరులో జరిగిన బ్రాహ్మజేతర సమావేశము, మన చూడగల గంభీరమైనది. మరలనున్నది. ఇట్టి సభలు జేర్చుకొనటం శ్రేయోదాయకములే. కాని, "బ్రాహ్మజేతర" యను శబ్దము నాకించుకొనిందియు గొలుపుచున్నది. అది యెన్నియైన ఇట్టి ప్రత్యేక శాఖ పొందువుల యందు గలదా? లేకున్నా కట్టు, చెట్ల, నాయర్లు, తెలంగాలు, కాపులు, మున్నగు ప్రధాన శాఖలేగాక మల మూలములు మున్నగు నిష్కృతములు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు మున్నగు నిరసాహతులను గూడ యందు చేరుదురా? మీరు జేరని యెడల బ్రాహ్మజేతర శబ్దమున నగ్గమేమి? చేరుదు రందురా. మీరొకరు దూషించుట మన కేవల వాక్యములుగాక కార్యములై సంఘ సంస్కరణమే ముఖ్యోద్దేశము గాగల వారై బ్రాహ్మజేతరుల యందలి నిష్కృతముల పురోవృద్ధిగై గడంగి, బ్రాహ్మజేతరుల భావములను యందు జూపవలెనని గోరుచున్నావో యట్టి భావములను వారలయందు దాముజూపి తొలగిస్తే దామును వారును వైమనస్యములు లేక యొక్కజాతిగ గూడిన బ్రాహ్మజేతర నామము సార్థకమగుటయే గాక కార్యమునందు గూడ మార్గ దర్శకులై యున్న యుగమునందు బ్రాహ్మజేతరుల, వేదానిచేయ జాలకుండునో యట్టి సంస్కరణ ననలీలము గలిగిన గౌరవము మొందుదును. మరియు నిష్కృతముమొదల బ్రాహ్మజేతరులు ఏకగ్రీవముగ పోరాడి కొన్ని సంవత్సరముల బ్రాహ్మజేతరుల వారి యొప్పునందుండి తొలగించి ప్రజలైన సంఘ సంస్కరణ వదయుదురన్న యాశ్చర్యమేమి?

"హిరేవాది"

III

వాణ్యమోహరాలు

అయ్యా,

మా గ్రామము ఈజిల్లాలో ఉత్తమ గ్రామమని వాడుక యుండినది కాని, గడచిన సంవత్సరమునందు విశేషముగ విష జ్వరములు ప్రారంభించి చాల జననష్టము ప్రాప్తిలినది. సగ్గార వారికి మొత్తము పెట్టుకొనగ యిప్పటికి చేరుదాకకును పంచె దమని వ్రాసియున్నాను. ఈ సంవత్సరమునందు జ్వరములు విశేషముగ నున్నవి. డాక్టరుగారు యెప్పుడు వచ్చెదరా యని కాచియున్నారము. ఇదియులుండ వీధులయందును, కాలువల యందును, విశేషముగ గలిజుయుండుటచే గోగములకు యెరువువేసిన రీతియని చెప్పవలసినది. ఛేక్కుగారు వీరిని తొలగించి గ్రామమును పరిశుద్ధముగ నుంచుదురని తలచుచున్నాము. బోర్డు యిలమెంటరీ పాఠశాలను, హయ్యర్ గ్రేడు యెలి మెంటరీ పాఠశాలగ మార్చినందులకు ప్రజలు చాల సంతోషించుచున్నారు. అయితే పాడేమార్పు గారు, బాలురు 5 వ తరగతికి లేదనియు, వెట్టి ప్రయోజనము లేదనియు వ్రాసివారట. ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి 5 వ క్లాసుకొరకు పోరాడి ఇప్పుడు పొందినన మా పాడేమార్పుగారు, లేమి స్వేచ్ఛ పోవునని తలంచక, పురోభివృద్ధి, బాలు రభివృద్ధియొకొరి విద్యావ్యాప్తికై తమకు సాధ్యమైనంతవరకు పోరాడుదురని నమ్ముచున్నాము.

ఇదియును కాక పంచమపాఠశాల నియమించవలయునని ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నది. సర్వేక్ష్యురండు వారిని సభ సభకులుగ చేయగాక.

గ్రామాభిమాని.

IV

బ్రాహ్మజేతర సోదరుల కొక విజ్ఞాపన.

అయ్యా,

ప్రస్తుతకాలమున బ్రాహ్మజేతరులు కొందరు హోమ యాగము ప్రతిపాదించుచుండి నవీనకాలమున నెంపొందు ఆంధ్రమాత అభీష్టమును సహించక విరేంద వాదులగుచున్నారు. బ్రాహ్మజేతరసోదరులము బ్రాహ్మజేతరుల వృద్ధికి తీసుకొనిరాదలంచిన యెడల స్వరాజ్య మవసరమనుట నిర్వివాదాంశము. కేవలము స్వరాజ్యము మనకునందుచుకొని నిష్కలముగా బ్రాహ్మజేతరుల మనముల లేనిపోని కలతలు జనింప చేయుట ప్రస్తుతము ఒక్క "ఆంధ్రప్రదేశ్"కే తగినది.

ఓ బ్రాహ్మజేతరులారా! మనమందరము ఆంధ్రమాత పుత్రులము. అట్టి యెడ మనలో మనము తప్పద్రోవలు త్రొక్కి ఆంగ్లో యండియన్ పత్రికల వెక్కిరింపుల పాలబడకుము. ఆంధ్రదేశము రాజధానికి పుట్టినిల్లు. స్వరాజ్యమును గురించి చేయు శ్రమలు కాసన వ్యతిక్రమములు కావని మన నాయకులందరు ఖంటా పథముగ నుడివారు. మనకు మేలురానున్న దినములలో క్రియాశూన్యమగు గృహ కల్లోలము పెట్టుకొనక దేశము నాయకుల తన్ను నరయుట ముఖ్యంధి.

స్వరాజ్యము బ్రాహ్మజేతరుల కేవలమనియు, బ్రాహ్మజేతరులు విద్యాపీఠ స్థితిలో నున్నారనియు అందువలన నిష్కలము స్వరాజ్య మవసరములేదని చెప్పి సాక్షాదించుట బ్రాహ్మజేతరుల నవమాన పరచుటయే.

బెజవాడ,

దొ.త.రాజు కోటేశ్వరరావు.

V

ఆంధ్రమహాజనసభ

అయ్యా,

ఈసభ రాజ్యోత్సవసంబంధ కర్మాలునందు జరుగుటకు స్థాపితోపసంఘమువారు తీర్మానించి రని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ తీర్మానము గంభీరమైనది. తప్ప యెల్లరకు నామోదితంబై! కాని సరిహద్దు లేగాదా లున్నవని, నెల్లూరి యందు సభ కూడినపుడు గంభీరమైనది లాత్రి బల్లి యుండిరి. నిజముగా నోడ్రులకును, తెలుగువారికిని గల రావీడి, అచ్చటివారికే తెలుసునుగాని చుట్టపుచుప్పుగా పోయి రెండోజూ బండివచ్చినవారికి మాత్రము తెలియను. బాగా యోచించిన, ఆంధ్రమహాసభ కర్మాలునందు క్రమక్రమముగా నాప్రాంతములనుండి తెలుగుజిల్లాల చూచిగాని వచ్చుట జరుగదని నా నమ్మకము. ఆంధ్రోద్యమవికాసము పొడగన్న వదలుచు రన్నమాటయు కల్ల. కనుక నిప్పటిలో మరల సర్కారులకు రాజేమా యనెడి సందేహము! రాజపోయిన భయమేమని కొందరుకలెము. సరిహద్దులములలో నెంతవరకు ఆంధ్రరాష్ట్రములో గలపలయనో, నెంత కూడదో, నిర్ధారణచేయుట యిట్టి తరుణములో నవసరము. ధర్మస్వరూపులగు మాంట్లగూడవారివలె ప్రమాణవచనము లగుటకు కాల మార్గము మార్పిడి, భాషాప్రయత్న రాష్ట్రనిభజనమే, స్వ పరిపాలనమునకు మూలస్థానమై యుండవలెననెడి, ఆంధ్రోద్యమ దర్శకులను భారతీయ తెల్లరకును తెలియజేయుటకు తగు చర్యల వెంటనే స్థాపించు సంఘమువారు బూనవలెను. హిందూదేశమందు గల ముఖ్యపట్టణముల కేగి, ప్రతిరాజధానినందు గల విద్యావంతులకు నీ యాదర్శమును నచ్చజెప్ప కర్తవ్యమును సాధించ గడంగవలెను. వాక్యములు కొందరు పరరాజధానల కేగి, ఆంధ్రోద్యమ మాండ్రులకే కాదు. భారతదేశమున కంతకు నిది మార్గదర్శకుని చెప్పవలెను.

సంయుక్తరాజ్యాంగ మేర్పడనున్న కాలములో ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రములనే రాష్ట్రములుగనుంచి సంయుక్తరాజ్యాంగవిధాన మేర్పడిన లాభములేదు. పరిపాలనాపాఠశాల నంతకన్న నున్న. వివిధభాషలు గలట్టియు, వివిధ ఆచార సాంప్రదాయముల గలట్టియు ప్రజలంతమాత్రము నైన సభి వృద్ధి జెందనేగును. కనుక రాజ్యమును భాషనుబట్టి యెన్ని రాష్ట్రములైనను సరే విభజించుట రాజప్రవీణులకు లక్షణము. ఈ సూత్రమును ఆంగ్లరాజనీతిపరులు గమనించదగును.

ఇట్టి తరుణమున, సరిహద్దుల విషయము పూర్వముగా చర్చజరిగి యొక విధానమును ఆంధ్రమహాసభ ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యేర్పడుట కర్తవ్యమని తలంచవలెను. అందులకై నాదొక విన్నపము. మరియు, స్వరాజ్యసమితియొక్క గాని, దేశీయమహాసభయొక్క గాని, పరమాధి యొక్కటియే యని నా నమ్మకము. ఆంధ్రోద్యమమునకు వీనియొక్క యంతర్భాగమని యెల్లరకు తెలిసినవిషయమే! అందున ఆంధ్రమహాసభ

రాజును డిజేటరునెలలో, దేశీయమహాసభకు ముందు ఒక దినమున బరంపురమున జరిగి, అందు మన యుద్దేశ్యముల నెల్ల వ్యక్తపరచుట యిప్పటి పరిస్థితులబట్టి అవసరమని నాతలంపు. ఆ మార్గముననే కలకత్తానగరమున జరుగనున్న దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులెల్లరు పోవుదురు గాన ఒకరోజునకుముందుగా బయలుదేరి, బరంపురమున ఒక్కనాడే సభగావించవలయును. ఆంధ్రమహాజనసభ స్థాపనసంఘము వారివిషయమును గమనించ ప్రార్థితులు. ఆంధ్రదేశాభిమానుల యభిప్రాయము లిందువిషయమై వెలువరించ ప్రార్థితులు. ఎవరో యేదియో వ్రాసివారిని తలంచక, యావిషయ మెంతవరకు అవసరమో, దీనివలన లాభమెన్నియో యోచించుడు.

గుంటూరు,

చట్టి నరసింహారావు.

VI

బెజవాడ రయిలు స్నేహము.

అయ్యా,

బెజవాడకు నైజామురాష్ట్రమునందు వచ్చుకూలీలలో కొందరికి స్నేహ కనిపించుటయు అందు కొందరు ఆహవాన్యాధి వాతబడుటయు అందరెరిగిన విషయమే. అని నెమ్మరించి యిప్పటికి మహాను నెలగోజులకు పయగ అయినది. ఆవాన్యా అయినను అచటనుండి వచ్చినవాల్లోనే తగిలి అంతటితోనే నివ్వినదిగాని యితర ప్రదేశములకు వ్యాపించలేదు. స్నేహ బాధ ఎట్లయినను అధికారుల ఆదావిడి బాధమాత్ర మధికమయిన దనుట కేలాటి సందియ మునులేదు. "నొంగులపదిన ఆరుమాసములకు కుక్కలు మొట్టా"నన్నట్లు ఇప్పుడు బెజవాడ స్నేహలో స్నేహపూర్వకముల నిచ్చుటకు ఇద్దరు బోధకుల నియమించిరి. బెజవాడ స్నేహలో ఎన్ని బండ్లు ఎచటెచటె బయలుదేరునది. ఒకొక బండికి ఎందరు ప్రయాణికులందునది. ఎన్ని టికెట్లుకొనునది. కొంచెముతెలిసిన ప్రతిమనిషియు ఊహించగలడు. అట్టి ప్రయాణికులకు బండిపోవుటకు ముందు ముప్పావు గంటకాలముండగా టికెట్టులివ్వ ప్రారంభించెదరు. టికెట్టు చిక్కుట బెజవాడ స్నేహలో ఎంతకష్టమో సాధారణముగా అందరికి అనుభవవేద్యమే. ఇట్టి స్థితిలో బండిపోవునని ఆతురతతో పోవుకొనుకొన్న చిక్కును, ప్యాసు పోవుతేను బండికి పోనివ్వకు. ప్యాసుపోవు వ్రాయుట కిద్దరుబోధకులు మాత్రమే యుండిరి ప్రజలంత యొక్కట్టులు పడినప్పుడు చుండిరి మోరే ఊహించుకొనుడు. నిమిషమునకు యిద్దరు ఎన్ని ప్యాసు పోవుట వ్రాయ గల బోబండి పోవుటకు ఒక అర్థగంట కాలముండగా కూడ గేటుతీయుచు రనుటకు వీలులేదు. అట్టిస్థితిలో అందరికి ప్యాసుపోవుననిచ్చుట సంభవమా? ఆకాలములోకూడ నెన్నలు చెక్కుకొనుటకు కొంతకాలము. చేయితిమ్మికి కొంతకాలము, నేళ్లనెప్పికి కొంతకాలముపోవును. సాపము క్రేస్త నోపున తెచ్చుటలు అనిమివ్రాసినగాని అని కాన్సున చేపరమియగా పడెను. కాన నిట్టి సందర్భములో నిమిషమున కెన్ని ప్యాసుపోవుట వ్రాయగలగో ఊహించుట. ఇందువలన బండిఅందక ఎందరో కష్టపడుచుండిరి. పోనిండు. బండిపోయిన తరువాత అయినను ప్యాసుపోవు లిత్తురా అని అలోచించిన పోయినవలెవాక ఇవ్వరు. మరల బండిపోవుమందరే యిచ్చెదరట. సామాన్య ప్రజలకు టికెటుకు బండిపోయిన మరల స్నేహకామా వ్యవహార టికెటుమీద వ్రాయించుకొనవలయునని తెలియకను తెలిసినను అచటికిబోవ భయపడిపోవాలక నష్టమునకు వాపోవువారును. ఆ నేకులందును. ఈవిషయము వెంటనే మందలాధికారులకును, దొరతనమువారికిని విన్నవించి యొక్కట్టులు తొలగించి ప్రజలకు సౌకర్యము కలిగించవలయుననియు ప్రతికాధిపతులు ఈవిషయమున తమ ప్రధానవాగ్దానముల లిఖించి ప్రజలకు దొప్పక కలిగించియు ప్రభుత్వమును, మందలాధిపతులను హెచ్చరించి త్వరలో నిట్టియొక్కట్టులు బాప ప్రయత్నించవలెననియు ప్రార్థించు చున్నాము. నేను పెద్దనవ్వుపూడి దుగటకట్టును, 8792/21-8-17 గలదానిని కొనిప్యాసుపోవుతీసికొని నెంతకాలము వేచియున్నను లభ్యపడినదికాదు. నాతోకొందరు బండికొరకని దుందుప్టులుండిరి. వారూరక వాపోవుచుండిరి. ఏమిచేయును బండిపోయి టికెట్టందగు అని గోలపెట్టుచుండ టికెటుమీద రైల్వేవారిని వేదగా వారు నాటికి బండితప్పించినందున, మరుదినముబండిమీద పోవుట కంగీకరించిరి. ఈబండిలో ప్రయాణ ముగిసినను నాకు దాదాపు రు 1,000 లు నష్టమురావలయున్నది. దీని కెవరు బాధ్యులు? న్యాయవాదుల సలహానొంది దావాజేయ సంస్థిపడనయి యున్నాను. దొరతనమువారు సహితము ప్రజలలో నశాంతిప్రబలమున్న యిట్టి యొక్కట్టుల తొలగింప ప్రార్థితులు.

ఒక ప్రయాణికుడు.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

నామము	రూ.	తయారు చేసినది	రూ.
శుభ్రాంజనము పండ్లములతో ...	0.2	మోహినితైలము పెద్దపాకలు నెరుగుటకు	0.12
శుభ్రాంజనము నూరితల ఆంజనమునకు ...	1.4	నోమనారి పెద్దపాకలు ఊడుటకు ...	0.0
దంతులకంటి పండ్లములతో ...	0.8	ఉబ్బనమునకు మందు నీసా 1-కి ...	1.8
వజ్రాంజనము ధానుపూడికి ...	1.0	కస్తూరిమూతలు పెద్దపాకలు మంచివి 50-కి	0.10
శుభ్రాంజనము నూరితల నీసా 1-కి ...	0.12	మూలభోగి మూతలు ...	1.0
మూలభోగి తైలము పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.12	మూలభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
మోహినితైలము నీసా 1-కి ...	0.8	నిశేచనములకు మూతలు పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.8
శ్రీరాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4	గ్రహాగ్ని మూతలు పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.8
కల్యాణమూతలు వాంతిశోషాలకు ...	0.6	శిరోవేదన మూతలు తలనొప్పిలకు ...	0.12
నల్లకీలము నల్లకీలములకు పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె నీసా 1-కి ...	0.8
కల్యాణమూతలు నీసా 1-కి ...	0.8	శిశుకు ద్రావకము నీసా 1-కి ...	1.0
తైలము మందు నీసా 1-కి ...	0.4	కుసుమారి మూతలు, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
తామర తైలము, తామర, తీటకు ...	0.4	చుండుకు నూనె నీసా 1-కి ...	0.6
కపిటాంజనము పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.4	గుండరితైలము, మూలకాంతికి ...	0.8
గుండరితైలము నీసా 1-కి ...	1.0	పగుళ్లకు తైలము కీటకపగుళ్లకు ...	0.6
కపిటాంజనము పెద్దపాకలు 1-కి ...	1.4	కస్తూరిమూతలు చెవిపోటుకు ...	0.6
కపిటాంజనము పెద్దపాకలు 1-కి ...	0.8	జ్వాలాగ్ని మూతలు మలబద్ధమునకు ...	0.8
నాయువుపోటుకు మందు ...	1.0	జంతునాశివారి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

డా. హెచ్. డి. కుమార్తెలకు నిరము: బెనోడిజ్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత ప్రతి రక్తములను జనించు శాస్త్రములకు కీర్తిని తెచ్చి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
పండ్లను, ప్రాంతిశోషములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(జి.టి.)

ఈ వర్షాన్ని పట్టా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. పరిమళించి పాదరసరోగములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రముచేయును. శిశురాగ్నిగమము గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల మిక్కిలి అమృతము.

డా. హెచ్. డి. కుమార్తెలకు నిరము: బెనోడిజ్ నహితమైన డా॥ పి. డి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No 2, BOMBAY.

శుభ్రాంజనము పెద్దపాకలు 1-కి ...	80.0-0	అదివచ్చినా లేక జాన్ను ...	88.0
కుంకుమ పువ్వు నూలు 1-కి ...	2.0.0	పచ్చకర్పూరం ...	2.0.0
రూ. 10-0-0	0.10.0	అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుచెట్టిపేడి, మద్రాసు.	

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయెడల చీయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మోసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండా చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డివ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లును
పర్శువారు బాగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండ్స్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

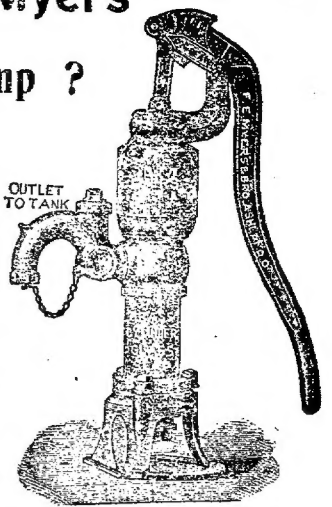
389

మదరాసు

(వై కామోజుష్ గోరునప్పడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537 **K. B. Joshi & Co.,**
321, Hornby Road Fort Bombay.

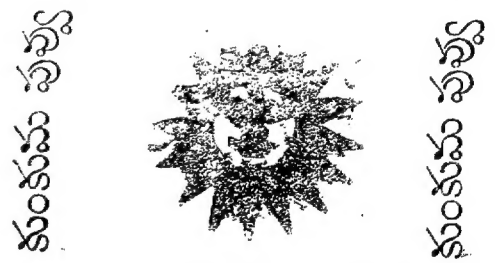
కుప్పగోగమున కమూల్యమును మందు.
ఇది మిగుల హాశ్వర్యకరమగు మందు. పది పదునైదు
రోజులు రానుటవలన తెల్లని మచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము
వైచరి యేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖము
గా నీరోగమునకు జ్వాలాగ్ని దీపికోరు. (భాతరగు) మంచిదియే.
దీనివెల టిన్ను 1-కి రూ. 4-8-0. అంచే కూరకే.
[783] Dr. W. N. DIXIT, MERCHANT, POONA CITY.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాగితము - గారడీ పుస్తకములు నిక్షయించెదము.
కాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. డి. కుమార్తెలకు నిరము: బెనోడిజ్ నహితమైన డా॥ పి. డి.
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.
కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన
మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు.
ఒకవారి ఆర్థరు యిచ్చిచూచినచో తమకే
తెలియగలదు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మానవదొరకును. కొనువారు సూర్యగూర్కును
గమనింపుడు కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మూ వీధి, బొంబాయి.

Oriental Soaps

ARE ALWAYS BEST
for

**ECONOMY &
COMPLEXION**

THE ORIENTAL SOAP FACTORY:—
GOABAGAN, CALCUTTA.

MADRAS AGENTS:—
Messrs. V. J. AYYER & Co.,
Devaraj Mudali Street,
MADRAS.